

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
Σχολή επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Πτυχιακή Εργασία:

**Αποδοχή των Σύγχρονων Μύθων της
Σεξουαλικής Επιθετικότητας: απόψεις
φοιτητών/τριών Ιατρικής και Ψυχολογίας του
Πανεπιστημίου Κρήτης**

Συντάκτριες:
Μανιουδάκη Ξανθίπη
Χριστοδουλάκη Μαριέρνα

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:
Παπαδάκη Βασιλεία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	4
Abstract.....	6
Εισαγωγή	7
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	9
Κεφάλαιο 1ο: Σεξουαλική επιθετικότητα.....	10
1.1 Ορισμός σεξουαλικής επιθετικότητας.....	10
1.2 Μορφές σεξουαλικής επιθετικότητας	12
1.2.1 Σεξουαλική βία από συντρόφους.....	13
1.2.2 Ομαδικός βιασμός.....	16
1.2.3 Σεξουαλική Βία στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	16
1.2.4 Εθιμοτυπικές μορφές σεξουαλικής βίας	17
1.3 Παράγοντες που αυξάνουν την πιθανότητα των γυναικών να πέσουν θύματα βιασμού	20
1.3.1 Η ηλικία	21
1.3.2 Κατανάλωση αλκοόλ και ναρκωτικών	22
1.3.3 Μορφωτικό επίπεδο	23
1.4 Ψυχολογικοί παράγοντες.....	24
1.5 Συνέπειες της σεξουαλικής βίας.....	25
1.6 Νόμοι και Πολιτικές.....	28
Κεφάλαιο 2^ο:.....	36
Διαχείριση σεξουαλικής επιθετικότητας	36
2.1 Πρόληψη για τη σεξουαλική βία.....	36
2.2 Αντιμετώπιση της σεξουαλικής επιθετικότητας	38
Κεφάλαιο 3^ο:.....	42
Οι Μύθοι της σεξουαλικής επιθετικότητας.....	42
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	45
Κεφάλαιο 4^ο:.....	46
Μεθοδολογία Έρευνας.....	46
4.1 Σκοπός.....	46

4.2 Ερευνητικές υποθέσεις.....	46
4.3 Ερευνητικά ερωτήματα	46
4.4 Είδος έρευνας	47
4.5 Δειγματοληψία και πεδίο μελέτης.....	47
4.6 Εργαλείο έρευνας	48
4.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	48
4.8 Δυσκολίες έρευνας	49
4.9 Στατιστική Ανάλυση	49
Κεφάλαιο 5^ο.....	50
Περιγραφή δείγματος - Αποτελέσματα	50
Κεφάλαιο 6^ο.....	74
Συζήτηση- Συμπεράσματα	74
Βιβλιογραφία	77
Παράρτημα	82

Περίληψη

Εισαγωγή: Η πραγματικότητα της σεξουαλικής βίας και οι επιβλαβείς συνέπειες που έχει στο άτομο και την κοινωνία είναι αδιαμφισβήτητες. Πρόσφατες στατιστικές υποδεικνύουν ένα σοβαρό παγκόσμιο πρόβλημα, όπου μία στις τρεις γυναίκες έχει βιώσει κάποια μορφή σεξουαλικής βίας, όπως ξυλοδαρμό, εξαναγκασμό συμμετοχής στη σεξουαλική πράξη, ή οποιαδήποτε άλλη μορφή κακομεταχείρισης. Οι επιπτώσεις του βιασμού και της σεξουαλικής βίας στην υγεία του ατόμου, είναι επιζήμιες αλλά και μακράς διάρκειας για τις γυναίκες ηλικίας 13 έως 25. Εν ολίγοις, η σεξουαλική βία, είναι η πιο εκτεταμένη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που γνωρίζουμε σήμερα, καταστρέφει ζωές, διαλύει κοινωνίες και εμποδίζει την ανάπτυξη. Οι έρευνες που έχουν γίνει στον Ελλαδικό χώρο είναι ελάχιστες έτσι ώστε να εκτιμηθεί το μέγεθος του προβλήματος, ειδικότερα στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σκοπός: Σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών/τριών της Ιατρικής και της Ψυχολογίας για τους σύγχρονους μύθους που έχουν δημιουργηθεί για τη σεξουαλική επιθετικότητα.

Η Μέθοδος: Η μεθοδολογία της παρούσας μελέτης βασίζεται στην ποσοτική έρευνα. Οι φοιτητές Ιατρικής και Ψυχολογίας (n = 180) συμπληρώσαν ο ερευνητικό εργαλείο «Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale – AMSSA», το οποίο περιλαμβάνει ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε σύγχρονους μύθους για την σεξουαλική επιθετικότητα και το πώς εκείνοι τους αντιλαμβάνονται. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναλύθηκαν με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος IBM SPSS version 20.0.

Αποτελέσματα: Συμμετείχαν συνολικά 180 φοιτητές, όπου οι 80 ήταν από την σχολή της Ιατρικής και οι υπόλοιποι 100 από την σχολή της Ψυχολογίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναφέρονται στο 4^ο κεφάλαιο της παρούσης εργασίας, εντύπωση, όμως, προκάλεσε το γεγονός ότι οι ερωτώμενοι, αν και στην πλειοψηφία τους ήταν νεαρές γυναίκες, οι οποίες σπουδάζουν και έχουν ένα καλό ακαδημαϊκό επίπεδο, παρόλα αυτά, παρουσίασαν παρωχημένες απόψεις, που δεν προστατεύουν τα δικαιώματα της σύγχρονης γυναίκας.

Συμπεράσματα: Εν κατακλείδι όπως παρατηρήθηκε υπάρχουν αρκετοί παράγοντες οι οποίοι αυξάνουν την πιθανότητα κάποια γυναίκα να πέσει θύμα σεξουαλικής επιθετικότητας όπως και πολλές επιπτώσεις στην γυναίκα σε σωματικό και ψυχολογικό επίπεδο. Επίσης στην σημερινή κοινωνία κυκλοφορούν αρκετοί μύθοι της σεξουαλικής επιθετικότητας η οποίοι υποστηρίζονται ευρέως τόσο από τους άνδρες αλλά και από τις γυναίκες. Αυτό που διαπιστώθηκε στην έρευνα είναι ότι παρότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ήταν ο γυναικείος πληθυσμός, από τις απαντήσεις φάνηκε πως εν μέρει ακόμη και σήμερα υπάρχουν ριζωμένα κοινωνικά και στερεότυπα σχετιζόμενο με το φύλο, τα οποία είναι ικανά να προσβάλουν την ύπαρξη της γυναίκας, χωρίς η ίδια πάντα να το αντιλαμβάνεται.

Λέξεις κλειδιά: σεξουαλική παρενόχληση, σεξουαλική βία, βιασμός, μύθος, κακοποίηση.

Abstract

Introduction: The reality of sexual violence and its harmful effects on a human being and the society is beyond doubt. Recent studies point to a major global problem, where one third of the women have experienced some form of sexual violence, such as acts of violence, forced participation in sexual act and many other forms of abuse. The impinges of rape and sexual violence on a human being is harmful and long lasting, especially for women aged 13-25. In a nutshell, sexual violence is the most extensive human rights violation that we are aware of, it destroys lives, dissolves societies and prevents them from developing. The research that has been done in Greece is not enough to estimate the extent of the problem.

Purpose: The purpose of the study is to explore the views of the students of Medicine and Psychology in the University of Crete about the contemporary myths of sexual aggression.

Method: The students of Medicine and Psychology (n = 180) completed the research tool «Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale – AMSSA», which includes questions that refer to contemporary myths about sexual aggression and how they perceive them. The results of the research were analyzed with the use of the statistic program IBM SPSS version 20.0.

Results: 180 students participated in total, 80 students from the Department of Medicine and 100 from the Department of Psychology of the University of Crete. The results of the research are referred to in the 4th chapter of the current work. Although the majority of respondents were young women, they expressed rather biased views (agreed with 10 out of 30 myths).

Conclusions: There are myths regarding sexual aggression in our society which are widely supported by men and women. What this research shows is that, although the majority of the participants were educated young women, they still agreed to a significant degree with myths and stereotypes regarding sexual aggression.

Keywords: Sexual harassment, sexual violence, rape myth, abuse.

Εισαγωγή

Τα άτομα που έχουν εξουσία – συνήθως οι άντρες- συμβαίνει να βιαιοπραγούν σε άλλα άτομα, κυρίως στις γυναίκες. Επειδή, αρκετά από αυτά τα άτομα δεν έχουν τον τρόπο να αντιμετωπίσουν τη βία που δέχονται και να επαναστατήσουν, αυτή η βία «νομιμοποιείται» με κάποιο τρόπο στα πλαίσια της κοινωνίας μας και αρχίζει να φαίνεται φυσιολογική έναντι των ανίσχυρων. Υπάρχει η τάση να πιστεύεται ότι στις υποανάπτυκτες κυρίως χώρες η γυναίκα είναι υποχρεωμένη να παρέχει την ευχαρίστηση στον άντρα οποιαδήποτε στιγμή αυτός θέλει, και παράλληλα να την εξαναγκάσει να κάνει κάτι που δεν επιθυμεί η ίδια, ασκώντας πάλι με αυτόν τον τρόπο βία πάνω της (Jewkes et al., 2001).

Παρόλα αυτά, έχει αποδειχθεί ότι πολυάριθμα περιστατικά σεξουαλικής βίας έχουν προκύψει σε αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες, επομένως δεν παίζει τόσο μεγάλο ρόλο η παιδεία και η ανάπτυξη μίας χώρας όσο τα κοινωνικά στερεότυπα. Ακόμα και αν η γυναίκα είναι παντρεμένη, δεν έχει δικαίωμα να μη θέλει ή να αντισταθεί, με αποτέλεσμα να βιώνει σεξουαλική βία ακόμα και μέσα στον γάμο της. Ο λόγος που τα θύματα συνεχίζουν να δέχονται αυτήν την επιθετικότητα είναι είτε επειδή έχουν απειληθεί από τους θύτες, είτε επειδή η ίδια η κοινωνία δεν τις βοηθάει με κάποιον τρόπο να σωθούν είτε γιατί αν και υποφέρουν οι ίδιες, λόγω της ελλιπούς παιδείας τους πιστεύουν πως αυτή είναι η πραγματικότητα και αυτός θα είναι ο τρόπος ζωής τους (Jewkes et al., 2001).

Σεξουαλική βία, όμως, δεν έχει προκύψει μόνο μέσα στο γάμο αλλά και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα ανάμεσα σε δασκάλους ή καθηγητές και μαθητές/τριες με αντάλλαγμα τους καλούς βαθμούς. Σίγουρα, δεν πρέπει να παραλειφθεί η σεξουαλική βία στον επαγγελματικό τομέα, όπου έχει παρατηρηθεί πολλές φορές, π.χ. από τον διευθυντή σε μία γυναίκα (π.χ. γραμματέας). Υπάρχουν γυναίκες που υποκύπτουν υπό τον φόβο της απόλυσης, της μείωσης μισθού και γενικότερα υπό πιέσεις και απειλές που δέχονται. (Pacific Women Against Violence , 2000 & Rwenge, 2000)

Εκτός από τα παραπάνω, σεξουαλική βία και βιασμός γενικότερα είναι η απαίτηση ενός ή πολλών ατόμων και η – πολλές φορές – βίατη, χωρίς συγκατάθεση, συνεύρεση με ένα ή περισσότερα θύματα. Η σεξουαλική βία δεν περιορίζεται μόνο στη σεξουαλική συνεύρεση αλλά επεκτείνεται και μέσω της ομιλίας. Επιπλέον, δεν

περιορίζεται στον επαγγελματικό ή στον οικιακό χώρο αλλά μπορεί να συμβεί παντού και οποιαδήποτε στιγμή (Rwenge, 2000).

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1^ο:

Σεξουαλική επιθετικότητα

1.1 Ορισμός σεξουαλικής επιθετικότητας

Σεξουαλική βία ορίζεται κάθε σεξουαλική πράξη μέσω ανεπιθύμητων σεξουαλικών σχολιασμών, προσβολών, πράξεων, ή μέσων, χρησιμοποιώντας τον εξαναγκασμό, από οποιοδήποτε πρόσωπο σε ένα άλλο, ανεξάρτητα από τη σχέση του πρώτου με το θύμα, σε οποιοδήποτε χώρο αυτοί βρίσκονται, περιλαμβάνοντας και το οικιακό καθώς και το εργασιακό περιβάλλον (Rwenge, 2000).

Η σεξουαλική βία εμφανίζεται σε όλο τον κόσμο, αν και στις περισσότερες χώρες υπάρχει μικρός αριθμός μελετών που έχουν γίνει για το συγκεκριμένο θέμα. Τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι σε ορισμένες χώρες, σχεδόν μία στις τέσσερις γυναίκες έχει υποστεί σεξουαλική βία από ένα οικείο πρόσωπο π.χ. ερωτικός σύντροφος, και πάνω από το ένα τρίτο έφηβων κοριτσιών έχει υποστεί την πρώτη σεξουαλική εμπειρία ως εξαναγκαστική. Εκτός από την σωματική βία, μπορεί να υπάρξει και ψυχολογικός εκφοβισμός, εκβιασμός ή άλλες απειλές, όπως για παράδειγμα, απειλή της σωματικής βλάβης (ακεραιότητας) (Risberg et al, 1999).

Η σεξουαλική βία, λοιπόν, έχει μια βαθιά επίδραση στην σωματική και την ψυχική υγεία. Εκτός από την πρόκληση σωματικών βλαβών, αυτή σχετίζεται και με έναν αυξημένο κίνδυνο ενός ευρέος φάσματος προβλημάτων σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, τα οποία έχουν μακροπρόθεσμες συνέπειες. Οι επιπτώσεις στην ψυχική υγεία μπορεί να είναι πολύ σοβαρές καθώς και να είναι εξίσου μακράς διάρκειας (Martin et al, 1999).

Έχει διαπιστωθεί πως μετά από τη σεξουαλική βία που δέχεται ένα άτομο είναι πιο εύκολο να οδηγηθεί στο θάνατο λόγω αυτοχειρίας, HIV λοίμωξης ή δολοφονίας-το τελευταίο μπορεί να συμβεί κατά τη διάρκεια μιας σεξουαλικής επίθεσης ή μεταγενέστερα, ακόμα και ως μια δολοφονία " τιμής ". Η σεξουαλική βία μπορεί να επηρεάσει επίσης βαθύτατα την κοινωνική ευημερία των θυμάτων· άτομα μπορεί να στιγματίζονται και να εξοστρακίζονται από τις οικογένειές τους και έπονται και άλλες συνέπειες. Το καταναγκαστικό σεξ μπορεί να οδηγήσει σε

σεξουαλική ικανοποίηση εκ μέρους του δράστη, αν και εμμέσως θέλει να επιβληθεί και να εκφράσει τη δύναμή του στο θύμα που κακοποιεί και που δέχεται την σεξουαλική επίθεση. Συχνά, είναι οι άντρες που εξαναγκάζουν τις συζύγους σε μια σεξουαλική καταναγκαστική πράξη, με την αιτιολογία ότι οι δράσεις τους είναι νόμιμες, λόγω γάμου με τη γυναίκα (Watts & Zimmerman, 2002).

Γυναίκες και άνδρες μπορούν επίσης να βιαστούν, από άτομα που βρίσκονται σε θέση ισχύος, όπως αστυνομικούς, φύλακες σε κρατητήρια ή φυλακές. Σεξουαλικό καταναγκασμό, μπορεί να υποστούν κυρίως γυναίκες, ώστε να μην απολυθούν από τη δουλειά τους ή κατά την αναζήτηση εργασίας όντας άνεργες ή αναζητώντας ένα καλύτερο εργασιακό περιβάλλον με μεγαλύτερο μισθό. Ο βιασμός μπορεί επίσης να παρουσιαστεί, όταν το άτομο που δέχεται το σεξουαλικό καταναγκασμό, δεν είναι σε θέση να συναινέσει – για παράδειγμα, ενώ βρίσκεται μεθυσμένο, ή υπό την επήρεια ναρκωτικών, ή κοιμάται ή είναι διανοητικά ανίκανο να κατανοήσει την κατάσταση (Jewkes et al., 2001).

Στη σεξουαλική βία επίσης, περιλαμβάνεται και ο όρος του βιασμού, ο οποίος καθορίζεται ως σωματική ή αναγκαστική ή άλλως εξ' αναγκασμού διείσδυση, στο αιδοίο ή στον πρωκτό, χρησιμοποιώντας το γενετικό ανδρικό μόριο, ή άλλα μέρη του σώματος, ή ένα αντικείμενο. Η προσπάθεια να διαπραχθεί βιασμός χωρίς όμως αποτέλεσμα, είναι γνωστή ως απόπειρα βιασμού. Βιασμός ενός προσώπου από δύο, ή περισσότερους δράστες, είναι γνωστή ως ομαδικός βιασμός (Shaikh, 2000).

Η σεξουαλική κακοποίηση, είναι ένα διαδεδομένο έγκλημα το οποίο απαιτεί συντονισμένη δράση με στόχο την αντιμετώπιση των διαφόρων κοινωνικών αντιλήψεων που συνδέονται με τη σεξουαλική βία κατά των γυναικών. Να σημειωθεί ότι 1 στις 10 γυναίκες έχει πέσει θύμα κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας από την ηλικία των 15 ετών και άνω, και 1 στις 20 γυναίκες έχει πέσει θύμα βιασμού από την ηλικία των 15 ετών και άνω. Το ποσοστό γυναικών που καταγγέλλουν περιστατικά βίας στις αρχές είναι χαμηλό. Μόνο 1 στα 3 θύματα βίας από σύντροφο και 1 στα 3 θύματα βίας από μη συντρόφους καταγγέλλουν το περιστατικό στις αρχές. Τα υψηλότερα ποσοστά καταγγελίας της βίας από σύντροφο αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι οι γυναίκες συνήθως υφίστανται επανειλημμένα περιστατικά κακοποίησης από τον σύντροφό τους πριν αποφασίσουν να το καταγγείλουν, ενώ η βία από μη συντρόφους αποτελεί πιο συχνά μεμονωμένο περιστατικό (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014).

1.2 Μορφές σεξουαλικής επιθετικότητας

Η σεξουαλική επιθετικότητα και κακοποίηση διαχωρίζεται σε πολλές μορφές. Μπορεί να διακριθεί σε τρεις κατηγορίες:

A. φυσική επαφή: ανεπιθύμητες χειρονομίες, χάδια, αγγίγματα, φιλιά σε οποιοδήποτε μέρος του σώματος, σωματικό έλεγχο από ή στην παρουσία του αντίθετου φύλου, σεξουαλική κακοποίηση και βιασμό,

B. λεκτική μορφή: εισηγήσεις, υποδείξεις, σεξουαλικές συμβουλές, ανήθικα προσβλητικά σχόλια ή «αστεία», σχόλια/προσβολές με σεξουαλικό περιεχόμενο, ανεπιθύμητα σχόλια για το σώμα, ανεπιθύμητες ερωτήσεις σχετικά με τη σεξουαλική ζωή ενός ατόμου, ανέκδοτα με σεξουαλικό περιεχόμενο, ανεπιθύμητες προσκλήσεις για ραντεβού ή σεξουαλική επαφή, προφορικά ερωτόλογα, ενοχλητικό φλερτάρισμα, προσβολές ή πειράγματα σε σχέση με το φύλο ή/και το σεξουαλικό προσανατολισμό,

Γ. μη λεκτική μορφή: ανεπιθύμητα υπονοούμενα, οικειότητα, παραβίαση της ιδιωτικής ζωής εντός ή/και εκτός εργασίας, ασέλγεια, μηνύματα στο κινητό ή ηλεκτρονικά μηνύματα σεξουαλικού περιεχομένου, ανεπιθύμητη επίδειξη εικόνων, φωτογραφιών, ταινιών και αντικειμένων σεξουαλικού περιεχομένου, επίμονα κοιτάγματα, πρόστυχα νοήματα με τα μάτια, χέρια, γλώσσα, σφυρίγματα. (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1993).

Οι βίαιες σεξουαλικές πράξεις πραγματοποιούνται κάτω από διάφορες συνθήκες και σε διάφορους χώρους. Αυτές περιλαμβάνουν, για παράδειγμα:

- βιασμό μέσα στο γάμο ή στη διάρκεια σχέσης
- βιασμό που διαπράττεται από αγνώστους
- συστηματικό βιασμό κατά τη διάρκεια ένοπλης σύγκρουσης
- ανεπιθύμητη σεξουαλική παρενόχληση, συμπεριλαμβανομένου του απαιτητικού σεξ, το οποίο θα είναι με κάποιο αντάλλαγμα
- σεξουαλική κακοποίηση ψυχικά ή σωματικά ανάπηρων ατόμων
- αναγκαστική συγκατοίκηση, συμπεριλαμβανομένου του γάμου που δεν έχει οδηγηθεί σε διαζύγιο για χάρη των παιδιών
- άρνηση των ανδρών στο να χρησιμοποιούν αντισύλληψη ή να λάβουν άλλα μέτρα για την προστασία από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα

- βίαιες ενέργειες εναντίον της σεξουαλικής ακεραιότητας των γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του γυναικείου γεννητικού ακρωτηριασμού και υποχρεωτικών επιθεωρήσεων για την παρθενιά τους
- αναγκαστική πορνεία και εμπορία ανθρώπων για λόγους σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Τα δεδομένα σχετικά με το πρόβλημα της σεξουαλικής βίας προέρχονται συνήθως από την αστυνομία, τον κλινικό χώρο, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και την έρευνα. Η σχέση μεταξύ αυτών των πηγών και των παγκόσμιων διαστάσεων του προβλήματος της σεξουαλικής βίας, μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιστοιχεί σε ένα παγόβουνο που επιπλέει στο νερό. Την μικρή κορυφή αντιπροσωπεύουν περιπτώσεις που αναφέρθηκαν στην αστυνομία. Ένα μεγαλύτερο τμήμα μπορεί να διευκρινιστεί μέσω έρευνας και από το έργο των μη κυβερνητικών οργανώσεων (Pacific Women Against Violence, 2000 & Rwenge, 2000)

Σε γενικές γραμμές, η σεξουαλική βία ερευνητικά χρήζει περαιτέρω έρευνας. Τα διαθέσιμα στοιχεία είναι πενιχρά και κατακερματισμένα. Τα αστυνομικά στοιχεία, για παράδειγμα, είναι συχνά ελλιπή και περιορισμένα. Πολλές γυναίκες δεν αναφέρουν την σεξουαλική βία στην αστυνομία, επειδή ντρέπονται ή φοβούνται. (Pacific Women Against Violence, 2000 & Rwenge, 2000)

1.2.1 Σεξουαλική βία από συντρόφους

Ένα φαινόμενο πολύ σύνηθες στην εποχή μας, είναι η βία ανάμεσα στους συντρόφους. Ειδικά, με μελέτες που έχουν διενεργηθεί κατά καιρούς, υπολογίστηκε πως 1 στις 3 γυναίκες έχει υποστεί έστω και ένα είδους κακοποίησης κατά το διάστημα της ζωής τους και 1 στις 4 γυναίκες έχει υποστεί σωματική κακοποίηση ή σεξουαλικό εξαναγκασμό από τον σύντροφο της (Πετρουλάκη, Τσιριγιώτη, Κουβέλη, Σωτηρίου, 2013).

Ο συζυγικός βιασμός υπάγεται στο γενικότερο πλαίσιο της κακοποίησης γυναικών. Με τον όρο αυτό αναφέρεται η άσκηση σωματικής, ψυχικής, ή και σεξουαλικής βίας σε μία γυναίκα από το σύζυγο, ή τον ερωτικό σύντροφο της, νυν ή πρώην, με στόχο την επιβολή ελέγχου. Στην εποχή μας, το πρόβλημα αυτό βρίσκεται σε έξαρση και έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις. Σε όλες σχεδόν τις ανθρώπινες κοινωνίες, από πολύ παλιά, η γυναίκα βρισκόταν κάτω από το ζυγό του άνδρα, που

μέσα από το θεσμό του γάμου, μπορούσε να έχει το αναμφισβήτητο δικαίωμα να διαπράττει κάθε είδους βιαιότητα, καθιστώντας τη σύζυγο θύμα, με την άσκηση πάνω της κάθε βαναυσότητας, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να κατηγορηθεί και να διωχθεί ποινικά (Γιωτάκος, 2006).

Ο συζυγικός βιασμός (marital rape) ορίζεται ως ο καταναγκασμός για τη συμμετοχή στη σεξουαλική διαδικασία, καθώς για την υιοθέτηση τρόπων σεξουαλικής συμπεριφοράς, όχι μόνο μη αποδεκτών, αλλά και απωθητικών για τη γυναίκα. Πρόκειται για κάθε ανεπιθύμητη συνουσία ή διείσδυση που γίνεται με την επιβολή βίας ή απειλής βίας, ή όταν η σύζυγος είναι ανίκανη να συναινέσει σε αυτήν (Γιωτάκος, Πρεκατέ, 2006).

Ο συζυγικός βιασμός συχνά συνοδεύεται από οργή και ζήλια του δράστη για το θύμα (λόγω υποψίας ότι συνουσιάζεται με τον οποιονδήποτε), κριτική για την ερωτική του συμπεριφορά, αλλά και χυδαία διακωμώδηση της γυναικείας φύσης. Ο όρος αυτός καλύπτει, εκτός από παντρεμένα, και ζευγάρια χωρισμένα ή διαζευγμένα (Γιωτάκος, Πρεκατέ, 2006).

Η σεξουαλική βία από οικεία άτομα συμβαίνει σε πολλές χώρες. Σημαντική είναι και η αναλογία των γυναικών που δέχεται τη σωματική βία καθώς και την εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης. Στο Μεξικό και στις Ηνωμένες Πολιτείες, μελέτες, υπολογίζουν ότι το 40-52% των γυναικών βιώνουν σωματική βία από ένα οικείο πρόσωπο, καθώς και ότι έχουν εξαναγκασθεί σεξουαλικά από τον σύντροφο τους (Παπακωνσταντής, 2001).

Μερικές φορές, η σεξουαλική βία εμφανίζεται χωρίς σωματική βία. Οι αναφορές και οι μελέτες δείχνουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση μέσα σε μια σχέση είναι πολύ συχνή. Το ποσοστό των γυναικών, που κακοποιούνται σεξουαλικά από ένα οικείο σύντροφο, στη διάρκεια της ζωής τους (συμπεριλαμβανομένων και των αποπειρών επιθέσεων) έχει υπολογιστεί επίσης σε μερικές εθνικές έρευνες (για παράδειγμα, Καναδά 8,0%, Αγγλία, Ουαλία και Σκωτία (σε συνδυασμό) 14,2%, Φινλανδία 5,9%, Ελβετία 11,6% και οι Ηνωμένες Πολιτείες 7,7%) (Church et al., 2001).

Σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Αμνηστίας, οι χώρες στις οποίες ο συζυγικός βιασμός ποινικοποιείται, είναι η Γερμανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Φιλανδία, η Δανία, η Νορβηγία, η Σουηδία, η Αυστραλία, ο Καναδάς, οι Η.Π.Α., η Νέα Ζηλανδία, η Πολωνία και η Ιαπωνία. Αντίθετα, σε χώρες όπως η Νιγηρία, η Αίγυπτος, η Ινδία και το Πακιστάν, ο βιασμός

στο γάμο δεν θεωρείται έγκλημα και η γυναίκα αντιμετωπίζεται ως περιουσία του ανδρός της (Γιωτάκος, Πρεκατέ, 2006).

Εν συνεχεία, σημαντικό είναι να αναφερθεί, πως υπάρχουν αρκετές λανθασμένες απόψεις σχετικά με το συζυγικό βιασμό, που οφείλονται στην έλλειψη γνώσης και ενημέρωσης για το θέμα. Αυτοί οι μύθοι αποτελούν μία υπεραπλουστευμένη εξήγηση, ενός πολύ περίπλοκου φαινομένου και αποσκοπούν στο να καθησυχάσουν τους ανθρώπους, υπονοώντας ότι η άσκηση βίας συμβαίνει μόνο σε συγκεκριμένα είδη ανθρώπων και κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες. Πολλά θύματα βίας γίνονται θύματα των μύθων αυτών, πράγμα που τα καθιστά ανίκανα να ζητήσουν βοήθεια και να απομακρυνθούν από το βίαιο περιβάλλον τους.

Οι πιο γνωστοί μύθοι σχετικά με το συζυγικό βιασμό είναι οι εξής:

1. *‘Ο συζυγικός βιασμός δεν είναι συχνό φαινόμενο, οπότε δεν χρειάζεται να του δοθεί ειδική νομική προσοχή’.*
2. *‘Ο συζυγικός βιασμός δεν είναι τόσο σοβαρός, όσο ο βιασμός από έναν ξένο - είναι απλά μία κατάσταση, κατά την οποία η γυναίκα δεν έχει διάθεση για σεξουαλική συνένωση και ο άνδρας της επιμένει’.*
3. *‘Όταν η γυναίκα παντρεύεται, αυτόματα συναινεί και στη σεξουαλική πράξη με τον άνδρα της’*
4. *‘Οι άνδρες δεν μπορούν να ελέγξουν και να καταστείλουν τις σεξουαλικές τους ορμές. Οι γυναίκες είναι αυτές που θα πρέπει να εμποδίσουν το βιασμό τους’.*
5. *‘Ένας σύζυγος θα πρέπει να μπορεί να έχει σεξουαλικές σχέσεις με τη γυναίκα του, χωρίς το φόβο ποινικών κυρώσεων. Ο νόμος δεν είναι σωστό να εμπλέκεται στις προσωπικές υποθέσεις των ανθρώπων’.*
6. *‘Οι νόμοι σχετικά με το συζυγικό βιασμό διαλύουν έναν γάμο, εμποδίζοντας οποιαδήποτε δυνατότητα συμφιλίωσης’.*
7. *‘Στις γυναίκες αρέσει το βίαιο σεξ’.*
8. *‘Όταν μία γυναίκα λέει όχι, εννοεί ναι’.*

Αυτά τα στερεότυπα δημιουργούν μία εικόνα παθητικής γυναικείας σεξουαλικότητας, μαζοχιστικής, εντελώς υποταγμένης στις πρωτοβουλίες των ανδρών που ενδυναμώνεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το πορνογραφικό υλικό. Τα στερεότυπα αυτά αποπροσανατολίζουν τους άνδρες, αλλά και τις γυναίκες, κάνοντας τις να πιστεύουν ότι στέλνουν λάθος μηνύματα και, έτσι, να κατηγορούν τον εαυτό τους ότι φταίνε ή ότι είναι κακές σύζυγοι, επειδή δεν απολαμβάνουν το σεξ (Γιωτάκος, Πρεκατέ, 2006).

1.2.2 Ομαδικός βιασμός

Ομαδικός βιασμός ορίζεται ως ο βιασμός με τη συμμετοχή τουλάχιστον δύο ή περισσότερων δραστών και έχει αναφερθεί ευρέως σε πολλά μέρη του κόσμου. Ωστόσο, η συστηματική πληροφόρηση σχετικά με την έκταση του προβλήματος, είναι πενιχρή (Κακλαμανάκη, 2007).

Οι ομαδικοί βιασμοί γίνονται συχνότερα σε σχολές καλλιτεχνικές, κολλέγια, σε πανεπιστημιακά κολλέγια και σε θρησκευτικά σχολεία. Οι θύτες των περιπτώσεων /διαπράξεων αυτών ανήκουν συνήθως στη μεσαία ή ανώτερη τάξη. Ο ομαδικός βιασμός είναι πιο πολύ μια κοινωνική ανάγκη παρά μια σεξουαλική επιθυμία. Παραδείγματος χάριν όταν οι νέοι πιέζονται από γνωστούς τους για τις σεξουαλικές επιδόσεις τους και για την απόδειξη εκείνων μπορεί να διαπράξουν βιασμό μπροστά τους (Κακλαμανάκη, 2007).

Εθνικά στοιχεία για το βιασμό και τη σεξουαλική κακοποίηση στις Ηνωμένες Πολιτείες αποκαλύπτουν ότι περίπου 1 στις 10 σεξουαλικές επιθέσεις περιλαμβάνουν πολλαπλούς δράστες. Οι περισσότερες από αυτές τις επιθέσεις, διαπράττονται από ανθρώπους που είναι άγνωστοι στα θύματά τους. Αυτό το πρότυπο, όμως, διαφέρει από αυτό της Νοτίου Αφρικής όπου συχνά στους ομαδικούς βιασμούς εμπλέκονται φίλοι (Pacific Women Against Violence , 2000 & Morrell, 2001).

1.2.3 Σεξουαλική Βία στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Συντελεστές που λειτουργούν σε βάθος κοινωνικό και που επηρεάζουν το σεξουαλικό εξαναγκασμό, περικλείουν νομοθεσίες και εθνικές πολιτικές όσον αφορά την ισότητα των φύλων εν γένει και του σεξουαλικού εξαναγκασμού. Αν και οι ποικίλοι συντελεστές λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό σε τοπικό επίπεδο, μέσα στις οικογένειες, τα σχολεία, τους χώρους δουλειάς και στις Κοινότητες, υφίστανται και επιδράσεις από τους νόμους και τους κανόνες δουλειάς και σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο (Γιωτάκος, 2004).

Αρκετά φαινόμενα σεξουαλικής επιθετικής συμπεριφοράς λαμβάνουν χώρα στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Ένα στα δύο παιδιά όπου μαθητεύουν σε Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια στην Κρήτη, τη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα έχει υποστεί σωματικό εξαναγκασμό, και 1 στα 10 παιδιά σεξουαλικό εξαναγκασμό. Τα ανωτέρω

στοιχεία προκύπτουν από μελέτη που πραγματοποίησε η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού τα τελευταία τρία έτη σε 12.000 παιδιά που φοιτούν στην ΣΤ' Δημοτικού, την Α' Γυμνασίου και την Α' Λυκείου σε σχολεία της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και της Κρήτης (Αδαμάκη, 2001).

Ενδιαφέρον δείχνει και το στοιχείο πως οι καταστάσεις κακοποίησης ή αμέλειας ανηλίκων δηλώθηκαν στις Αρχές με ποσοστό πιο χαμηλό του 1%, κάτι που, σε σύγκριση με τις δηλώσεις των ίδιων των παιδιών, παρουσιάζει το μεγάλο χάσμα μεταξύ των κρουσμάτων που λαμβάνουν χώρα και σε αυτά που εν τέλει ενάγονται ή δηλώνονται στις αρμόδιες υπηρεσίες στη χώρα μας (Πετρουλάκη, Τσιριγιώτη, Κουβέλη, Σωτηρίου, 2013).

1.2.4 Εθιμοτυπικές μορφές σεξουαλικής βίας

Οι απόψεις, τα ήθη και τα έθιμα, η κουλτούρα, είναι υπόλογα μέχρι ένα βαθμό και στηρίζουν τον πατριαρχικό τρόπο διαπαιδαγώγησης, με πρώτο παράδειγμα τον μύθο του Αδάμ και της Εύας όπου παρά τη βιολογική αναπαραγωγή, η Εύα γεννήθηκε από τον Αδάμ. Ο λόγος για τον οποίο εκδιώχτηκαν από τον Παράδεισο, και η αποπομπή τους αυτή, είχε ως απόρροια τον διαχωρισμό στις επαφές των δύο φύλων (Αδαμάκη, 2001)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω έχει υπάρξει ο μύθος πως η σεξουαλικότητα της γυναίκας είναι ο όλεθρος του ανδρισμού. Υφίστανται μύθοι οι οποίοι έχουν σχέση με τη σεξουαλική επιθετικότητα και αφορούν στο φύλο, στην σεξουαλική προτίμηση, εξωτερική εμφάνιση, στερεότυπα, κοινωνικές απόψεις και στάσεις ζωής. Ειδικότερα, υφίστανται οι εξής μύθοι: ο μύθος της σεξουαλικότητας, ο μύθος της κατωτερότητας, ο μύθος του ανδρισμού, ο μύθος της θηλυκότητας (Αδαμάκη, 2001).

Ο μύθος του ανδρισμού: στις κοινωνικές ομάδες, υφίσταται ο μύθος πως ο ανδρισμός είναι ανώτερος από βιολογικής θέσης, αντίθετα όμως, είναι ένας μύθος που βοηθά στην εδραίωση των διαφορών των δύο φύλων, επειδή ο άνδρας είναι κοινωνικά αποδεκτό να επιδεικνύει τον ανδρισμό του αλλά και να τον επαληθεύει. Γνωρίσματα του ανδρισμού είναι το να κατακτήσει μια ή και άλλες γυναίκες, να επιτίθεται, πράγμα που κατευθύνετε εύκολα στον βιασμό, άρα και στην εμφάνιση

της σεξουαλικής επιθετικότητας για να προβάλλει τον ανδρισμό του. (Αδαμάκη, 2001).

Ο μύθος της θηλυκότητας: Αφού υφίσταται ο μύθος του ανδρισμού για τους άνδρες, υφίσταται και ο μύθος της θηλυκότητας για τις γυναίκες. Η λέξη "θηλυκότητα", υφίσταται για να συνεχίζει αλλά και να υπάρχει σαν αιτιολογία για το κοινωνικό και ψυχολογικό στερεότυπο και τις απόψεις που υπάρχουν για τον γυναικείο ρόλο (ο ρόλος της μητέρας, ο ρόλος της νοικοκυράς). Με βάση τα στερεότυπα και τις απόψεις που δεσπάζουν στις κοινωνίες, μια γυναίκα μαθαίνει να είναι αξιολάτρευτη και ωραία, καθόλου επιθετική, με αποτέλεσμα σε μια γυναίκα να δημιουργείται το αίσθημα της ανασφάλειας και της αδυναμίας σε σύγκριση με εκείνα που μπορεί πραγματικά να κάνει (Αδαμάκη, 2001).

Ο μύθος της κατωτερότητας: ο μύθος της γυναικείας κατωτερότητας, δεν είναι περισσότερο βásiμος από ότι η αναγκαία του συνέπεια, δηλαδή την φαλλική θεωρία της αντρικής ανωτερότητας. Εξαιτίας μερικών περιέργων και ανεξήγητων λόγων, τα σεξουαλικά γεννητικά όργανα υποτίθεται ότι έχουν καθορίσει όλες της ικανότητες των δυο φύλων. Η γυναίκα, αφού κατέστη κατώτερη εξαιτίας των λειτουργιών της μήτρας της, στάθηκε ανίκανη – σύμφωνα με την εν λόγω θεωρία - να αναπτύξει τις πνευματικές της ικανότητες, τα ταλέντα της κι ανώτερες πολιτιστικές ικανότητες. Ο άντρας, από την άλλη μεριά, με την ισχυρή σεξουαλική του ρώμη, μπόρεσε να αναπτύξει το πνεύμα του και τις συνδεδεμένες με αυτό ικανότητες. Όμως κι οι δυο αυτές υποθέσεις ανήκουν στο χώρο της φαντασίας, και όχι της επιστήμης (Αδαμάκη, 2001).

Ο μύθος της σεξουαλικότητας: Σε αυτό τον μύθο, στηρίζεται η ιδεολογία του βιασμού. Η κοινωνία με τον όρο σεξουαλικότητα εννοεί τη σεξουαλικότητα του ζώου, δηλαδή την λειτουργία της αναπαραγωγής. Η κοινωνία, μας έμαθε σε έναν κώδικα πατριαρχίας, ο οποίος στις γυναίκες επιτάσσει την ηθικότητα, εφόσον ο προορισμός τους είναι να γίνουν σύζυγοι και μητέρες και επομένως έχουν την υποχρέωση να διαφυλάξουν τη συνέχεια της έννομης διαδοχής στην οικογένεια, ενώ τους αποκλείει τη σεξουαλικότητα» εν αντιθέσει με το ανδρικό φύλο (Αδαμάκη, 2001).

Σε συνάρτηση με τον μύθο της σεξουαλικότητας, υφίσταται και ο μύθος της κρυφής επιθυμίας του βιασμού, δηλαδή πως αρέσει στο γυναικείο φύλο να βιάζεται. Ο μύθος αυτός αναπτύχθηκε από τους άνδρες, για να έχουν δικαιολογία όταν υποχρεώνουν τις γυναίκες σε μη επιθυμητή σεξουαλική εμπειρία. Ορισμένα

παραδείγματα πως ο βιασμός είναι μια ονειροπόληση των ανδρών υπάρχουν στον κινηματογράφο, το τραγούδι και τη λογοτεχνία (Αδαμάκη, 2001).

Όσον αφορά την κουλτούρα της οικογένειας, ο γάμος χρησιμοποιείται συχνά για να νομιμοποιήσει μια σειρά από μορφές σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών. Το έθιμο του γάμου από μικρά παιδιά, ιδιαίτερα στα κορίτσια, βρίσκεται σε πολλά μέρη του κόσμου (Τσιγκρής, 2000).

Η πρακτική αυτή είναι μια μορφή σεξουαλικής βίας, δεδομένου ότι τα θιγόμενα παιδιά, αδυνατούν να δώσουν ή να αρνηθούν τη συγκατάθεσή τους. Η πλειοψηφία από αυτά γνωρίζει ελάχιστα ή τίποτα γύρω από το σεξ πριν το γάμο. Ως εκ τούτου συχνά το φοβούνται και έτσι η πρώτη σεξουαλική εμπειρία τους συχνά είναι εξαναγκαστική. Γάμοι σε νεαρή ηλικία είναι πιο συχνό στην Αφρική και Νότια Ασία, αν και αυτό συμβαίνει επίσης στη Μέση Ανατολή και τμήματα της Λατινικής Αμερικής και της Ανατολικής Ευρώπης (Pacific Women Against Violence , 2000).

Η σεξουαλική επιθετικότητα και κακοποίηση μέσα στο γάμο ακόμη και σε ενήλικα ζευγάρια είναι ένα πολύ σύνηθες φαινόμενο και είναι ένα αθέατο έγκλημα. Η βία μέσα στον γάμο θεωρείται σαν ένα ιδιωτικό ζήτημα που πρέπει να επιλύεται στα πλαίσια της οικογένειας. Χαρακτηρίζεται και ως απόκρυφη υπόθεση της οικογένειας, ένα ταμπού που δύσκολα καταγγέλλεται. Μεγάλο ποσοστό των γυναικών είτε δεν αναγνωρίζει πως η συμπεριφορά που αντιμετωπίζει συνιστά επιθετική συμπεριφορά που εντάσσεται στην έννοια της βίας, είτε θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο (Γιωτάκος & Τσιλιάκου, 2008).

Πολλοί υποστηρίζουν πως δεν υπάρχει βιασμός ανάμεσα σε ένα παντρεμένο ζευγάρι και πως η σεξουαλική επαφή είναι συζυγικό καθήκον οπότε δεν μπορεί να είναι εγκληματική πράξη, κάτι που αναφέρουμε και πιο πάνω στην σεξουαλική επιθετικότητα από συντρόφους (Τσιγκρής, 2000). Το παραπάνω το πιστεύει και η πλειοψηφία των γυναικών που εξαναγκάζονται να έχουν σεξουαλική επαφή με το σύντροφο τους γιατί δεν αντιλαμβάνονται αυτή την άσκηση πίεσης ως βιασμό (Γιωτάκος & Τσιλιάκου, 2008).

1.3 Παράγοντες που αυξάνουν την πιθανότητα των γυναικών να πέσουν θύματα βιασμού

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών του θύματος ίσως βοηθήσει τον κλινικό για να αποσαφηνίσει τον προτιμώμενο στόχο των βιαστών. Η εκτίμηση θα πρέπει πρωτίστως να κεντράρεται στα μείζονα δημογραφικά γνωρίσματα του θύματος, όπως το φύλο, την ενδεχόμενη ευαλωτότητα εξαιτίας ανικανότητας ή αναπηρίας και την ηλικία. Οι Katz και Mazur, στηριζόμενοι σε υποθέσεις βιασμού που είχαν δηλωθεί στην αστυνομία, εξακρίβωσαν μερικά δημογραφικά γνωρίσματα που συνδέονται πιο πολύ με την αύξηση της ενδεχομένης σεξουαλικής θυματοποίησης. Αυτές είναι (Τσιγκρής, 2000):

- Το φύλο: οι γυναίκες έχουν πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο σε σύγκριση με τους άνδρες.
- Η ηλικία: οι έφηβες (13 έως 19 χρόνων) και οι νεαρές ενήλικες (κάτω των 25 χρόνων) είναι ομάδες υψηλού κινδύνου, σε σύγκριση με τα παιδιά και της ώριμες ενήλικες (άνω των 25 χρόνων).
- Η φυλή: οι μαύροι κάθε ηλικίας έχουν πιο μεγάλο κίνδυνο σε σύγκριση με τους λευκούς.
- Η γαμική θέση: οι άγαμες γυναίκες έχουν πιο μεγάλο κίνδυνο, σε σύγκριση με τις έγγαμες.
- Η κοινωνική και οικονομική θέση: οι γυναίκες των κατώτερων τάξεων έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, σε σύγκριση με τις γυναίκες των μέσων και ανώτερων τάξεων αν και υπάρχουν επίσης μεγάλα ποσοστά κακοποίησης γυναικών ανώτερης επαγγελματικής και οικονομικής τάξης.
- Η εργασία: όλες οι γυναίκες ανεξαρτήτων από την εργασία τους είναι ευάλωτες στο βιασμό· πάραυτα, οι φοιτήτριες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο (Τσιγκρής, 2000).

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τον κίνδυνο σεξουαλικής βίας περιλαμβάνουν:

- Το νεαρό της ηλικίας
- Η κατανάλωση αλκοόλ ή ναρκωτικών
- Προηγούμενοι βιασμοί ή σεξουαλικές κακοποιήσεις

- Ύπαρξη πολλών ερωτικών συντρόφων
- Συμμετοχή σε εργασία του σεξ
- Ανησυχητικό είναι επίσης ότι η υψηλή μόρφωση και η οικονομική ευμάρεια των γυναικών «εξουσιοδοτούν», έναν άνδρα να διαπράξει σεξουαλική βία
- Η φτώχεια
(Pacific Women Against Violence, 2000).

Παρακάτω θα αναλυθούν κάποιοι από τους παράγοντες που αυξάνουν τις πιθανότητες μιας γυναίκας να πέσει θύμα σεξουαλικής επιθετικότητας.

1.3.1 Η ηλικία

Οι γυναίκες νεαρής ηλικίας, συνήθως, διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο βιασμού από ότι οι γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία από το σύστημα δικαιοσύνης και των κέντρων κρίσης βιασμού στη Χιλή, Μαλαισία, Μεξικό, Παπούα Νέα Γουινέα, Περού και τις Ηνωμένες Πολιτείες, μεταξύ όλων των θυμάτων σεξουαλικής επίθεσης από ένα τρίτο έως και τα δύο τρίτα είναι ηλικίας 15 ετών ή λιγότερο (Χατζηφωτίου, 2005). Ορισμένες μορφές σεξουαλικής βίας, για παράδειγμα, συνδέονται πολύ στενά με το νεαρό της ηλικίας, περιλαμβανομένης της βίας που πραγματοποιείται σε σχολεία και σχολές, καθώς και την εμπορία γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση (Olsson et al., 2000).

Υφίσταται απόδειξη η οποία δείχνει πως ο σεξουαλικός εξαναγκασμός είναι ακόμη μια συμπεριφορά η οποία μαθαίνεται σε μερικούς άνδρες, ειδικά σχετικά με το σεξουαλικό εξαναγκασμό των παιδιών. Βιώματα σεξουαλικού εξαναγκασμού μπορεί να οδηγήσουν σε μία συμπεριφορά όπου ο άνθρωπος συχνά αιτιολογεί το να είναι άγριος, δεν παραδέχεται πως κάνει λάθος και έχει ψεύτικες και ανθυγιεινές έννοιες αναφορικά με τη σεξουαλικότητα. Η σεξουαλικά επιθετική συμπεριφορά από νέους άνδρες, παραδείγματος χάριν, έχει συνδεθεί με περιστατικά οικογενειακής βίας, και με συναισθηματικά μακρινούς και απόμακρους πατέρες (Χατζηφωτίου, 2005).

1.3.2 Κατανάλωση αλκοόλ και ναρκωτικών

Ένας άνδρας μπορεί να γίνει επιθετικός προς μια γυναίκα πιο εύκολα αν είναι χρήστης αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών. Ακόμα, όταν μια γυναίκα κάνει χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών έχει δυσκολία στο να προφυλάξει τον εαυτό της άμεσα ή ακόμη και να αναγνωρίσει πως βρίσκετε σε κίνδυνο κακοποίησης (Τσιγκρής, 2000). Η κατανάλωση αλκοόλ ή ναρκωτικών μπορεί και να οδηγήσει τις γυναίκες σε χώρους τέτοιους, όπου τα ενδεχόμενα να συναντηθούν με έναν δράστη να είναι πιο μεγάλα (Rwenge, 2000).

Μερικοί μελετητές έχουν τονίσει πως η κατανάλωση αλκοόλ ίσως να ενεργεί σαν μία πολιτισμική «ώρα διαλείμματος», δίδοντας το έναυσμα για την αντικοινωνική συμπεριφορά. Επομένως, οι άνδρες είναι πιθανότερο να λειτουργούν βίαια όταν έχουν πει διότι δεν πιστεύουν πως χρειάζεται θα δώσουν εξηγήσεις για τη συμπεριφορά τους. (Τσιγκρής, 2000).

Τουλάχιστον οι μισοί από τους κρατούμενους για βιασμό βρέθηκε να έχουν καταναλώσει υπερβολική ποσότητα οινοπνεύματος λίγο πριν το βιασμό, ενώ η χρήση οινοπνεύματος βρέθηκε να σχετίζεται με τη σεξουαλική επιθετικότητα. Η κατανάλωση οινοπνεύματος τόσο από τον άνδρα όσο και από τη γυναίκα αυξάνει σημαντικά την πιθανότητα να συμβεί βιασμός. Η χρήση οινοπνεύματος φαίνεται να σχετίζεται περισσότερο με σποραδικές παρά με σχεδιασμένες σεξουαλικές επιθέσεις, καθώς και με αυξημένη χρήση βίας. Δεδομένου ότι η κατανάλωση οινοπνεύματος είναι διαδεδομένη και συγχρόνως έχει σχέση και με άλλες μορφές παραπτωματικής συμπεριφοράς, είναι σημαντικό να εκτιμηθεί ο ρόλος του στη διαδικασία της διάπραξης, καθώς και η πιθανότητα ύπαρξης προβλήματος εθισμού (Γιωτάκος, 2004).

Το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών για το Κοινωνικό Φύλο (2012), με μελέτη που πραγματοποίησε στην Κύπρο, ερευνήσε τον σεξουαλικό εξαναγκασμό στις επαφές νέων γυναικών. Στο σύνολο ερευνήθηκαν 476 γυναίκες- φοιτήτριες ηλικίας 18 έως 24 χρονών. Επισημάνθηκε πως το 12.2% των φοιτητριών είχαν ζήσει ανεπιθύμητη σεξουαλική εμπειρία, το 4% είχε βιώσει το βιασμό, το 2% είχε εμπειρίες απόπειρας βιασμού μέσα στην σχέση. Επίσης, εκτιμήθηκε πως ο μέσος όρος έναρξης

της σεξουαλικής ζωής ήταν τα 16 με 17 έτη. Σε ενότητα σχετικά με τις εξαρτησιογόνες ουσίες και την κατανάλωση αλκοόλ, τα πορίσματα παρουσίασαν πως το 60.4% των γυναικών είχε καταναλώσει 1 ποτό, το 32.1% των γυναικών είχε καταναλώσει 2 - 3 ποτά, το 7.5% είχε καταναλώσει περισσότερα από 4 ποτά και το 5.5% του δείγματος είχε κάνει χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκης, 2003).

1.3.3 Μορφωτικό επίπεδο

Πρέπει να αναγνωριστεί το γεγονός ότι και οι γυναίκες σε διευθυντικές και άλλες ανώτερες θέσεις διατρέχουν κίνδυνο σεξουαλικής παρενόχλησης. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε μια σειρά αιτιών, όπως η έκθεσή τους σε εργασιακά περιβάλλοντα και καταστάσεις όπου διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο κακοποίησης, καθώς και η πιθανότητα οι γυναίκες αυτές να είναι λιγότερο ενημερωμένες σχετικά με το τι συνιστά σεξουαλική παρενόχληση. Οι εργοδότες και άλλοι σχετικοί φορείς πρέπει να συμβάλουν στην καλύτερη ενημέρωση και να αναλάβουν πρακτικές πρωτοβουλίες ώστε να αναγνωριστεί και να αντιμετωπιστεί η σεξουαλική παρενόχληση που υφίστανται οι γυναίκες ανεξάρτητα από το επαγγελματικό και εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο, και σε διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα. (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014)

Τα παραπάνω έρχονται σε αντίθεση με την άποψη της Χατζηφωτίου, (2005) ο οποίος υποστηρίζει πως οι γυναίκες οι οποίες υπάγονται στις κατώτερες κοινωνικές και οικονομικές τάξεις διατρέχουν πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο να βιαστούν, σε σύγκριση με τις γυναίκες των μέσων και ανώτερων τάξεων. Όμως, εφόσον οι πιο πολλές έρευνες στηρίζονται σε υποθέσεις βιασμού που έχουν δηλωθεί στην αστυνομία, μπορεί να αιτιολογηθεί η υπόθεση πως οι πιο πολλοί μη-αναφερόμενοι βιασμοί έχουν σαν θύματα λευκές γυναίκες, που υπάγονται στα μεσαία στρώματα και πως αυτό το έγκλημα έχει να κάνει με όλες τις κοινωνικές τάξεις. (Κακλαμανάκη, 2007).

Όπως βλέπουμε, οι γυναίκες διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο σεξουαλικής σωματικής ή ψυχολογικής βίας, από ένα οικείο σύντροφο, ακόμα και όταν είναι μορφωμένες και κατά συνέπεια πιο ενδυναμωμένες. Γυναίκες με καμία ιδιαίτερη

εκπαίδευση, σε μια εθνική έρευνα στη Νότια Αφρική φάνηκε να είναι πολύ λιγότερο πιθανό να βιώσουν την σεξουαλική βία από εκείνες στα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης. Στη Ζιμπάμπουε, οι γυναίκες που εργάζονταν ήταν πιθανότερο να εκτεθούν σε καταναγκαστικό σεξ από σύζυγο ή από άλλους (Κακλαμανάκη, 2007).

Η πιθανή εξήγηση είναι ότι η μεγαλύτερη ενδυνάμωση συνοδεύεται από μεγαλύτερη αντίσταση στα πατριαρχικά πρότυπα, έτσι οι άνδρες μπορούν να προσφύγουν στη βία σε μια προσπάθεια τους να ανακτήσουν τον έλεγχο (Weiss & Zverina, 1999).

1.4 Ψυχολογικοί παράγοντες

Οι σεξουαλικά βίαιοι άνδρες, έχει αποδειχθεί ότι είναι πιο πιθανό, να θεωρούν τα θύματα τους υπεύθυνα για το βιασμό και να είναι λιγότερο γνώστες των επιπτώσεων του βιασμού στα θύματα (Μιμής, 1983). Οι άνδρες μπορεί να παρερμηνεύουν την συμπεριφορά μιας γυναίκας σε διάφορες κοινωνικές καταστάσεις (Nhundu & Shumba, 2001).

Επίσης οι εν λόγω άνδρες έχουν έναν καταναγκασμό σεξουαλικών φαντασιώσεων, που γενικότερα μπορεί να ενθαρρύνεται και από την πρόσβαση σε πορνογραφία. Εκτός από αυτούς τους παράγοντες, οι σεξουαλικά βίαιοι άνδρες πιστεύεται ότι διαφέρουν από άλλους άνδρες όσον αφορά την παρορμητικότητα και της αντικοινωνικές τάσεις. Τείνουν επίσης να έχουν μια υπερβολική αίσθηση αρρενωπότητας (Nhundu & Shumba, 2001).

Η σεξουαλική βία συνδέεται επίσης με μια προτίμηση για μια απρόσωπη σεξουαλική σχέση σε αντίθεση με το συναισθηματικό δέσιμο, με την εναλλαγή πολλών ερωτικών συντρόφων και με την τάση εξουσίας έναντι των άλλων. Ένα περαιτέρω χαρακτηριστικό της σεξουαλικής βίας είναι η πεποίθηση αυτών που την ασκούν, πως οι γυναίκες είναι κατώτερες και ως αποτέλεσμα αντίπαλοι προς αμφισβήτηση και κατάκτηση (Nhundu & Shumba, 2001).

Υπάρχουν στοιχεία, που αποδεικνύουν ότι η σεξουαλική βία, είναι επίσης μια συμπεριφορά που μαθαίνεται σε ορισμένους άνδρες, ιδιαίτερα όταν έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση όταν ήταν παιδιά. Μελέτες σε σεξουαλικά κακοποιημένα αγόρια, έχουν δείξει ότι περίπου ένα στα πέντε θα συνεχίσει αργότερα στη ζωή του, να κακοποιεί παιδιά (Μιμής, 1983). Τέτοιες εμπειρίες, μπορεί να οδηγήσουν σε ένα

προκαθορισμένο μοτίβο συμπεριφοράς, όπου ο άνθρωπος τακτικά βιαιοπραγώντας, δικαιολογεί τον εαυτό του, αρνείται ότι κάνει λάθος και υποστηρίζει πατριαρχικά πρότυπα και προκαταλήψεις σχετικά με τη σεξουαλικότητα. Στη παιδική ηλικία, το βίαιο περιβάλλον και η σωματική και συναισθηματική κακοποίηση έχουν συσχετιστεί με την σεξουαλική βία στην ενήλικη ζωή του (Hadidi et al, 2001).

Η σεξουαλικά επιθετική συμπεριφορά σε νέους άνδρες, για παράδειγμα, έχει συνδεθεί με το ότι υπήρξαν οι ίδιοι μάρτυρες οικογενειακής βίας ως παιδιά καθώς είχαν και μια συναισθηματική απομάκρυνση από τους πατέρες που δεν ασκούσαν σωστή φροντίδα. Άνδρες που θεμελίωσαν τις οικογένειες τους με έντονα πατριαρχικές δομές, είναι πιθανότερο να γίνουν βίαιοι και να διαπράξουν βιασμό, σε σχέση με άνδρες που μεγάλωσαν σε σπίτια όπου οι σχέσεις του ζευγαριού ήταν περισσότερο ισότιμες (Hadidi et al, 2001).

Η τιμή της οικογένειας είναι ένας άλλος παράγοντας που αφορά τις κοινωνικές σχέσεις και μπορεί να είναι μια οικογενειακή αντίδραση στη σεξουαλική βία που κατηγορεί τις γυναίκες, δίχως όμως να τιμωρεί τους άνδρες, εστιάζοντας στην αποκατάσταση της "χαμένης" τιμής της οικογένειας και στη σεξουαλική αγνότητα. Μια τέτοια απάντηση, δημιουργεί ένα περιβάλλον που επιτρέπει την πιθανότητα να συμβεί βιασμός καθώς υπάρχει ατιμωρησία. Σε ορισμένες χώρες, υπάρχει συχνά υποστήριξη στα μέλη της οικογένειας να κάνουν ότι είναι αναγκαίο-συμπεριλαμβανομένης της δολοφονίας – ώστε να ανακουφίσει το "αίσθημα ντροπής" που συνδέεται με έναν βιασμό ή άλλη σεξουαλική παραβίαση (Nhundu & Shumba, 2001).

1.5 Συνέπειες της σεξουαλικής βίας

Η σεξουαλική βία δεν περιλαμβάνει αναγκαστικά το βιασμό και ως εκ τούτου τα σωματικά τραύματα δεν είναι πάντα μια απόδειξη. Πιο συνηθισμένες συνέπειες της σεξουαλικής βίας είναι εκείνες που σχετίζονται με την αναπαραγωγική, ψυχική υγεία και κοινωνική ευημερία (Χατζηφωτίου, 2005). Εγκυμοσύνη και γυναικολογικές επιπλοκές εγκυμοσύνης, μπορεί να είναι αποτέλεσμα βιασμού, αν και το ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ των χωρών και εξαρτάται ιδιαίτερα από το βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούνται τα αντισυλληπτικά μέσα (Anteghini et al., 2001).

Σε πολλές χώρες, γυναίκες που έχουν πέσει θύματα βιασμού αναγκάζονται να κρατήσουν το παιδί, ή αλλιώς να θέσουν τη ζωή τους σε κίνδυνο με τις εκτρώσεις. Ως εκ τούτου, είναι λιγότερο πιθανό, ένα έφηβο κορίτσι που αναγκάζεται να πραγματοποιήσει σεξουαλική επαφή, να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό, ή άλλες μορφές αντισύλληψης αυξάνοντας την πιθανότητα της να μείνει έγκυος (Anteghini et al, 2001).

Η σεξουαλική βία έχει συνδεθεί με έναν αριθμό προβλημάτων ψυχικής υγείας και συμπεριφοράς στην εφηβεία και την ενηλικίωση. Σε μία μελέτη, η επικράτηση συμπτώματος ή σημείου που υποδεικνύουν μια ψυχιατρική διαταραχή ήταν 33% σε γυναίκες με ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης ως ενήλικες, 15% σε γυναίκες με ιστορικό σωματικής βίας από ένα οικείο πρόσωπο και 6% σε μη κακοποιημένες γυναίκες. Η σεξουαλική βία από ένα σύντροφο επιδεινώνει τις επιπτώσεις της σωματικής βίας για την ψυχική υγεία. Κακοποιημένες γυναίκες που αναφέρουν εμπειρίες καταναγκαστικού σεξ διατρέχουν σημαντικά μεγαλύτερο κίνδυνο κατάθλιψης, μετα-τραυματικού στρες και διαταραχής από μη-κακοποιημένες γυναίκες. Διαταραχή μετα-τραυματικού στρες μετά από βιασμό, είναι πιο πιθανή αν υπάρχει ζημία κατά τη διάρκεια του βιασμού, ή ιστορικό κατάθλιψης ή κατάχρησης αλκοόλ (Χατζηφωτίου, 2005).

Μιλώντας για ένα σοβαρό περιστατικό σεξουαλικής βίας, οι γυναίκες αναφέρουν ότι εκείνη τη στιγμή αισθάνθηκαν κατά κύριο λόγο φόβο, θυμό και ντροπή γι' αυτό που τους είχε συμβεί. Οι γυναίκες που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας από μη συντρόφους ανέφεραν επίσης υψηλά επίπεδα κλονισμού (σοκ). Όσον αφορά τις μακροπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις της βίας (βλ. πίνακα 4), η βία από συντρόφους ή άλλα πρόσωπα έκανε τα θύματα να υποφέρουν από έλλειψη αυτοπεποίθησης και να αισθάνονται ευάλωτες και ανήσυχες (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014).

Μια μελέτη των εφήβων στη Γαλλία επίσης διαπίστωσε την ύπαρξη σχέσης μεταξύ βιασμού και δυσκολιών στον ύπνο, καταθλιπτικά συμπτώματα, σωματικές ενοχλήσεις, κατανάλωση καπνού και προβλήματα συμπεριφοράς (όπως επιθετική συμπεριφορά, κλοπή και σκασιαρχείο). Η έλλειψη συμβουλευτικής σε άτομα που έχουν τραυματικές εμπειρίες έχει αρνητικές ψυχολογικές επιπτώσεις. Η συμβουλευτική θεωρείται ότι είναι πολύ βοηθητική και μπορεί να έχει διάρκεια ένα χρόνο μετά τον βιασμό, ενώ τα προβλήματα σωματικής υγείας τείνουν να ελαττώνονται κατά τη διάρκεια μιας τέτοιας περιόδου. Ακόμη και με την παροχή συμβουλών, μέχρι το 50% των γυναικών διατηρούν τα συμπτώματα του στρες (Flood, 2001).

Πίνακας 4: Μακροπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις του πιο σοβαρού περιστατικού βίας από την ηλικία των 15 ετών και άνω, ανά είδος βίας και ανά δράστη (%)^{α,β}

Είδος ψυχολογικής επίπτωσης	Από σύντροφο (γυν και/ή τέως)		Από μη συντρόφους	
	Σωματική βία	Σεξουαλική βία	Σωματική βία	Σεξουαλική βία
Κατάθλιψη	20	35	8	23
Άγχος	32	45	23	37
Κρίσεις πανικού	12	21	8	19
Απώλεια αυτοπεποίθησης	31	50	17	40
Αίσθημα εάλωτου	30	48	24	47
Δυσκολίες στον ύπνο	23	41	13	29
Δυσκολίες συγκέντρωσης	12	21	7	16
Δυσκολίες στις σχέσεις	24	43	9	31
Άλλο	3	5	4	4
Αριθμός κατηγοριών που επιλέχθηκαν				
Καμία	28	9	43	16
1	26	21	28	25
2-3	27	31	19	35
4 ή περισσότερες	17	38	8	24
Χωρίς απάντηση	2	(1)	2	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Σημειώσεις: α. Οι συμμετέχουσες μπορούσαν να δώσουν περισσότερες από μία απαντήσεις, οπότε οι κατηγορίες ενδέχεται να αθροίζουν άνω του 100 %.
β. Τα αποτελέσματα που βασίζονται σε μικρό αριθμό απαντήσεων είναι λιγότερο αξιόπιστα από στατιστική άποψη- για τον λόγο αυτό οι παρατηρήσεις που βασίζονται σε λιγότερες από 30 απαντήσεις μπαίνουν σε παρενθέσεις και οι παρατηρήσεις που βασίζονται σε λιγότερες από πέντε απαντήσεις παραλείπονται (επιστημονίζεται με «-»).

Πηγή: Βάση δεδομένων της έρευνας του Οργανισμού για τη βία κατά των γυναικών, 2012

Οι βραχυπρόθεσμες ψυχολογικές συνέπειες σεξουαλικής επιθετικότητας και κακοποίησης στη γυναίκα επίσης είναι: άγχος, σοκ, θυμός, φόβος, άρνηση του συμβάντος, κατάθλιψη και αυτοκτονικός ιδεασμός, ενοχή, αίσθημα εξευτελισμού, έλλειψη κινήτρων και αδυναμίας εύρεσης εναλλακτικών λύσεων καθώς και ψυχοσωματικά συμπτώματα (ναυτίες, εμετοί, πονοκέφαλοι, εξάντληση). Οι μακροπρόθεσμες συνέπειες είναι συνήθως: διαταραχές του ύπνου, διαταραχές της πρόσληψης τροφής (ιδίως ανορεξία), διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες, προβλήματα στη δημιουργία σχέσεων, αρνητική αυτοεικόνα και τραυματισμένη αίσθηση εαυτού, σεξουαλικά προβλήματα (σεξουαλική δυσλειτουργία, έλλειψη ενδιαφέροντος για το σεξ, μειωμένη διέγερση κατά τη διάρκειά του), φόβος ότι ο βιασμός θα επαναληφθεί και στο μέλλον, αδυναμία να εμπιστευτεί η γυναίκα τους άλλους και μοναξιά. Οι σωματικές επιπτώσεις σε μια κακοποιημένη γυναίκα συνήθως είναι τραύματα στα γεννητικά όργανα, μελανιές, σχισμένοι μύες και κοψίματα,

σχίσσιμο του κόλπου, εγκυμοσύνη, πρόωρες γέννες ή αποβολές, μολύνσεις από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, αιμορροΐδες, ακράτεια ούρων και στέρωση (Γιωτάκος & Τσιλιάκου, 2008).

1.6 Νόμοι και Πολιτικές

Κάποια κράτη έχουν νομοθεσία με μία ευρύτερη έννοια του βιασμού που περιλαμβάνει το συζυγικό βιασμό, με βαριές ποινές για όσους καταδικαστούν και μια δυνατή απάντηση όσο αφορά την υποστήριξη των θυμάτων. Η δέσμευση για την πρόληψη ή τον έλεγχο του σεξουαλικού εξαναγκασμού, αντικατοπτρίζεται και στην έμφαση της εκπαίδευσης των αστυνομικών και τον ορθό καταμερισμό των αστυνομικών πόρων για το πρόβλημα, με προτεραιότητα να δίνεται σε μελέτες αναφορικά με περιστάσεις σεξουαλικής επίθεσης, όπως και πόρους που παρέχονται για τη στήριξη θυμάτων και παροχή ιατροδικαστικών υπηρεσιών (Κακλαμανάκη, 2007).

Στην άλλη μεριά της κλίμακας, υφίστανται κράτη με πολύ ασθενέστερες προσεγγίσεις στο θέμα – όπου δεν επιτρέπεται η καταδίκη του φερόμενου σα δράστη μόνο από αποδείξεις γυναικών. Κάποιες μορφές σεξουαλικού εξαναγκασμού εξαιρούνται κατηγορηματικά από το νομικό ορισμό, όπου τα θύματα βιασμού σθεναρά διστάζουν να πάνε το ζήτημα δικαστικά, επειδή φοβούνται να τιμωρηθούν για μια δήλωση βιασμού χωρίς απόδειξη (Αντμαν, 1990).

Σε αρκετούς πολιτισμούς, γυναίκες και άνδρες, πιστεύουν ότι ο γάμος έχει σαν επακόλουθο το καθήκον για τις γυναίκες να είναι σεξουαλικά διαθέσιμες σχεδόν δίχως όριο, παρόλο που το σεξ είναι πολιτιστικά απαγορευμένο σε κάποια διαστήματα, όπως μετά τον τοκετό ή κατά την έμμηνο ρύση. Σε κοινωνίες, όπου δίνεται μεγάλη σημασία στην αντίληψη της ανωτερότητας και της κυριαρχίας του αρσενικού, ο βιασμός είναι περισσότερο κοινός ώστε να επιβληθεί ο ισχυρότερος (Γιωτάκος & Τσιλιάκου, 2008).

Εφαρμόζοντας την Παγκόσμια Διακήρυξη του ΟΗΕ, ο καταστατικός χάρτης της Ελλάδας (Σύνταγμα) προβλέπει την εξασφάλιση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για γυναίκες και άνδρες. Ταυτοχρόνως αναγκάζει και τα τρία σώματα (νομοθετικό, εκτελεστικό, δικαστικό) να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των

πολιτών, ανεξάρτητα από το φύλο τους, και να λαμβάνουν τα απαραίτητα για την προστασία τους μέτρα. Το Ελληνικό Σύνταγμα περικλείει γενικές διαμορφώσεις για την προστασία του δικαιώματος στην αξιοπρέπεια (Κακλαμανάκη, 2007).

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και σημαντική αιτία θανάτου και αναπηρίας για τις γυναίκες 16-44 ετών. Σε αναφορά της Παγκόσμιας Τράπεζας εκτιμάται ότι η βία κατά των γυναικών είναι τόσο σοβαρή αιτία θανάτου και ανικανότητας μεταξύ των γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας όσο ο καρκίνος. Πρόκειται για φαινόμενο διαδεδομένο σε όλες τις κοινωνίες και σε όλες τις κοινωνικές τάξεις, ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξης, το βαθμό πολιτικής σταθερότητας, τον πολιτισμό ή τη θρησκεία. (Κακλαμανάκη, 2007)

Πιο συγκεκριμένα, η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει και αντιμετωπίζει τη βία με νόμους όπως:

- Το άρθρο 1: σκοπός του παρόντος νόμου είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/ 68/ ΔΕΥ του Συμβουλίου. (Τζίκας, 2014)
- Τη παρ. 6 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα: προθεσμία παραγραφής των εγκλημάτων: της αρπαγής ανηλίκων, κατάχρησης σε ασέλγεια, αποπλάνησης παιδιών, ασέλγειας με κατάχρηση εξουσίας, αιμομιξίας, ασέλγειας μεταξύ συγγενών και παρά φύση, μαστροπείας, σωματεμπορίας κλπ όταν αυτά στρέφονται κατά ανηλίκων, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα.» (Τζίκας, 2014)
- Στην περίπτωση της αιμομιξίας, ο Π.Κ. (άρθ.345) προβλέπει ποινή κάθειρξης 10 χρόνων για τον ενήλικο δράστη και 2 χρόνων για τον ανήλικο δράστη. Οι διατάξεις σχετικά με την τιμωρία και τα αστικά δικαιώματα είναι καίριες, επειδή συνιστούν το νομοθετικό φάσμα που προφέρει την ευκαιρία στον αστυνομικό και στο δικαστή –και του ποινικού και του αστικού δικαστηρίου- να παρέμβει σύννομα, εφόσον είναι ανάγκη, όταν παραβιάζεται ο ισχύων κανόνας δικαίου. (Γιωτάκος & Τσιλιάκος, 2008)

- Ο νόμος 1419/1984 βάσει του οποίου ορίζεται ως κακούργημα το έγκλημα του βιασμού. Με το νόμο αυτό καθιερώθηκε η αυτεπάγγελτη δίωξη για το έγκλημα του βιασμού.
- Το 2002 ψηφίστηκε στη χώρα μας ο Νόμος 3064, «Για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών». Το άρθρο 8 του νόμου αυτού ποινικοποιεί τη σωματεμπορία, ενώ το άρθρο 12 παρ. 1, προβλέπει τη σύσταση Προεδρικού Διατάγματος για τη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν την αρωγή προς τα θύματα.
- Επίσης, υπάρχει από 27/11/91 η Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία γυναικών και ανδρών κατά την εργασία και η νομολογία που έχει διαμορφωθεί μετά τις καταδικαστικές αποφάσεις δικαστηρίων σε βάρος εργοδοτών που παρενόχλησαν σεξουαλικά υπαλλήλους τους.
- Υπάρχει ο Νόμος 3488/2006 - ΦΕΚ 191/Α'/11.9.2006 που προβλέπει την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας και άλλες συναφείς διατάξεις.

Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας ισχύει ο Νόμος 3500/2006.

Για τον παρόντα νόμο θεωρείται:

i) ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα,

ii) α) οικογένεια ή κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους,

β) στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια,

γ) οι διατάξεις αυτού του νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών,

εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους. (Κακλαμανάκη, 2007)

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί τεκμήριο κλονισμού του γάμου. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας διερευνά τη δυνατότητα διαμεσολάβησης.

Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυρο σωρευτικά:

α) να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμής) και ότι σε περίπτωση συνοίκησης δέχεται να μείνει εκτός οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν το προτείνει το θύμα.

β) να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησης του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στο φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σ' αυτό αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

γ) να άρει ή να αποκαταστήσει εφόσον είναι δυνατόν, αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν απ' την πράξη και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα.

Αν το θύμα της ενδοοικογενειακής βίας είναι ανήλικος, η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ αυτού και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, εφόσον αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμενο ως δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφωνία, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του, μπορεί εφόσον το επιθυμεί να παρίσταται κατ' αυτήν και να ακούγεται.

Οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατάξεις δεν εφαρμόζονται, αν ο φερόμενος ως δράστης της πράξεως ενδοοικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου.

Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης ισχύει ως συμβιβασμός ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας. Μόνη η συμφωνία του παθόντος συζύγου για την έναρξη της διαδικασίας δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσεως του γάμου, την πρόοδο της δίκης και τη λύση του γάμου.

Η εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της υπόθεσης μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης παρέχει στο θύμα του εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας το δικαίωμα να ζητήσει, με αγωγή του, την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις. Μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης αποκλείεται η ανατροπή της συμφωνίας, εξ οιαδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής. Τα ίδια αποτελέσματα επιφέρει και η λύση του γάμου μεταξύ των συζύγων εντός της τριετίας.

Τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και από κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. (Κακλαμανάκη, 2007)

Οι αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υποχρεούνται, εφόσον το ζητήσει το θύμα, να ενημερώσουν αυτό και τους παραπάνω φορείς, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, κατά περίπτωση, αρωγή.

➤ Σε περίπτωση που η γυναίκα υποστεί κακοποίηση μπορεί:

1. Να υποβάλει μήνυση κατά του δράστη (προφορική ή γραπτή) σε οποιοδήποτε αστυνομικό τμήμα, να ζητήσει την καταγραφή του περιστατικού κακοποίησης στο βιβλίο συμβάντων του αστυνομικού τμήματος και να ζητήσει αντίγραφο,
2. Να ζητήσει από τον εισαγγελέα υπηρεσίας να δώσει έγγραφη εντολή στο αρμόδιο αστυνομικό τμήμα να καλέσουν τον δράστη προκειμένου να του γίνουν "συστάσεις"(εάν δεν θέλει να υποβάλει μήνυση εναντίον του),
3. Να ζητήσει από τον εισαγγελέα να δώσει εντολή στον αρμόδιο ιατροδικαστή να υποβληθεί σε ιατροδικαστική εξέταση. Αφού μεταβεί στην ιατροδικαστική

υπηρεσία και υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις μπορεί να ζητήσει να λάβει αντίγραφο της ιατροδικαστικής εξέτασης,

4. Αν πάει σε νοσοκομείο μπορεί να ζητήσει να καταγραφεί το περιστατικό στο βιβλίο συμβάντων ως κακοποίηση και να κρατήσει αντίγραφο. Μπορεί ακόμα, να ζητήσει βοήθεια από την κοινωνική υπηρεσία του νοσοκομείου, η οποία μπορεί να την στηρίξει σ' ένα πρώτο επίπεδο, καθώς και να την ενημερώσει ή και να τη παραπέμψει στους κατάλληλους φορείς.
5. Εάν δεν επιθυμεί να επιστρέψει στη συζυγική στέγη μπορεί να μετακομίσει προσωρινά με τα ανήλικα της(αν υπάρχουν). Καλό όμως είναι να έχει ζητήσει προηγουμένως την καταγραφή του γεγονότος της κακοποίησης στο βιβλίο συμβάντων της αστυνομίας ή να στείλει μια εξώδικο δήλωση που να ανακοινώνει στο σύζυγο τη μετακόμιση τη δικής της ή και των παιδιών της.

➤ Ποιά είναι τα Νομικά δικαιώματα του θύματος;

1. το δικαίωμα να ενημερώνεται, να είναι παρών και να ακούγεται για οτιδήποτε σχετικό με τις νομικές διαδικασίες απόδοσης δικαιοσύνης κατά τη διάρκεια όλων των κρίσιμων σταδίων καθώς και να γνωρίζει πως μπορεί να συμμετέχει στις διαδικασίες αυτές.
2. το δικαίωμα να ενημερώνεται για το ρόλο του στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης συμπεριλαμβανομένου τι μπορεί να περιμένει από το σύστημα και τι το σύστημα περιμένει από το θύμα.
3. το δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση μέσα από το Πρόγραμμα Αποζημίωσης Θύματος.
4. το δικαίωμα να προστατευτεί από τον εκφοβισμό.
5. το δικαίωμα να ενημερωθεί για την σύλληψη του κατηγορουμένου.
6. το δικαίωμα να πληροφορείται τυχόν αλλαγές στο Πρόγραμμα.
7. το δικαίωμα να υποβάλλει Μηνυτήρια Αναφορά στο δικαστήριο και να επιδιώξετε δικαστική αποκατάσταση από τον προσβάλλον.
8. το δικαίωμα στην άμεση και έγκαιρη κατάθεση της υπόθεσης.
9. το δικαίωμα στην εκ των προτέρων γνωστοποίηση σχετικά με την απελευθέρωση του κατηγορουμένου ή οποιαδήποτε αλλαγή στους περιοριστικούς όρους, συμπεριλαμβανομένου την απόδραση του κατηγορουμένου.
10. το δικαίωμα απαίτησης βοήθειας στο να δοθεί εξήγηση σε εργοδότες για το χαμένο χρόνο και/ή για σοβαρή χρηματική απώλεια που συνέβη

ως άμεσο αποτέλεσα του εγκλήματος ή της συνεργασίας στην υπόθεση.

11. το δικαίωμα να απαιτήσει την παρουσία Συνηγόρου το θύμα κατά τη διάρκεια των σταδίων των νομικών δράσεων.

✓ Συμβουλές για την επιβίωση κακοποιημένων γυναικών:

Μόνο οι κακοποιημένες γυναίκες μπορούν ν' αποφασίσουν τί θα κάνουν με τη σχέση τους. Το αν θα μείνουν ή αν θα φύγουν είναι αποκλειστικά δική τους απόφαση. Είναι όμως σημαντικό να έχουν έτοιμο ένα σχέδιο «απόδρασης» αν ο κίνδυνος είναι μεγάλος για αυτές και τα παιδιά τους (εφόσον υπάρχουν). (Κακλαμανάκη, 2007)

Η CEDAW (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination) τονίζει την ισότητα των δικαιωμάτων των γυναικών σε όλα τα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά επίπεδα και αναγκάζει τα κράτη που την έχουν κυρώσει να λάβουν νομοθετικά μέτρα για τον αφανισμό κάθε είδους διάκρισης, για να πραγματοποιηθεί η πλήρης ισότητά τους με τους άνδρες. Ακόμη, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην πορνεία και την εμπορία των γυναικών, αλλά όχι στο σωματικό ή σεξουαλικό εξαναγκασμό εναντίον των γυναικών εν γένει.

Το δικανικό σύστημα της Ελλάδας βασίζεται στα αποδεικτικά χαρτιά (αντίγραφα από το βιβλίο της Αστυνομίας με την έκθεση των περιστατικών, όπου καταγράφηκε η κατηγορία του θύματος, αντίγραφα παροχής υπηρεσιών από δημόσιο νοσοκομείο με αναγραφή και των λόγων που προξένησαν την παροχή των υπηρεσιών, καταγραφή των ονομάτων των προτεινομένων μαρτύρων) και αυτό αποθαρρύνει τα θύματα για την αίτηση απονομής δικαιοσύνης. Πάραυτα, λόγω της απουσίας νόμου, δεν υφίσταται επίσημη καταχώρηση των περιστατικών της βίας εναντίον των γυναικών, και δεν υφίστανται πρωτόκολλα προς χρήση της αστυνομίας για τις καταγγελίες των θυμάτων (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκης, 2003).

Ωστόσο, όσο αφορά τις αποφάσεις του δικαστηρίου είναι δύσκολο να κερδίσει κάποιος μια υπόθεση σεξουαλικής παρενόχλησης, συχνά λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων, με βάση όμως τις αποφάσεις που μέχρι σήμερα έχουν ληφθεί για το θέμα μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι:

- i. Το άτομο που έχει δεχθεί κακοποίηση πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει ως ένα σημείο ότι έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση, μέσω δικών της τεκμηρίων ή μαρτυρίες άλλων προσώπων. Σε μια δίκη είναι επιβαρυντικό για τον θύτη όταν υπάρχουν μάρτυρες που είχαν

παρόμοιες εμπειρίες με τη γυναίκα της εν λόγω υπόθεσης, όπως έδειξε η απόφαση 505/2010 του Συμβουλίου της του Συμβουλίου της Επικρατείας.

- ii. Ιδιαίτερα στο χώρο εργασίας, οι συνάδελφοι (ή άλλοι/-ες μάρτυρες) που ίσως έχουν δει να συμβαίνει μία παρενόχληση, διστάζουν να καταθέσουν υπέρ του θύματος, από φόβο μήπως χάσουν τη δουλειά τους.

Όσοι από αυτούς που παρενοχλούν διαθέτουν τυπική ή άτυπη εξουσία, μπορούν να κάνουν αθέμιτα αντίποινα για να βλάψουν την καταγγέλλουσα. Σύμφωνα με τον νόμο 3896/2010, Άρθρο 14 τα αντίποινα είναι ρητώς απαγορευμένα. (Αρσέλ,2011)

Κεφάλαιο 2^ο:

Διαχείριση σεξουαλικής επιθετικότητας

2.1 Πρόληψη για τη σεξουαλική βία

Οι γυναίκες θεωρούν ότι η βία κατά των γυναικών είναι συνηθισμένο ή σπάνιο φαινόμενο στη χώρα τους ανάλογα με τις προσωπικές τους εμπειρίες βίας από συντρόφους και/ή μη συντρόφους, ανάλογα με το κατά πόσο γνωρίζουν γυναίκες που έχουν πέσει θύματα βίας και ανάλογα με αν είναι ενημερωμένες από εκστρατείες αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014).

Η αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ανάπτυξη πολιτικών ενημέρωσης σχετικά με τη βία κατά των γυναικών μεταξύ των διαφόρων ομάδων γυναικών. Οι στοχευόμενες εκστρατείες σε εθνικό επίπεδο είναι καίριας σημασίας για την καλύτερη ενημέρωση των γυναικών (και των ανδρών) σχετικά με τη βία λόγω φύλου, για την ενθάρρυνση της καταγγελίας σχετικών περιστατικών, καθώς και για την προστασία των θυμάτων και το έργο πρόληψης (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014).

Η πρωτογενή πρόληψη της σεξουαλικής βίας είναι συχνά στο περιθώριο. Φορείς χάραξης πολιτικής, ερευνητές, δωρητές και μη κυβερνητικές οργανώσεις θα πρέπει επομένως να δώσουν πολύ μεγαλύτερη προσοχή σε αυτόν τον σημαντικό τομέα. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στα παρακάτω:

- στην πρωτογενή πρόληψη (ενημέρωση) σχετικά με όλες τις μορφές σεξουαλικής βίας μέσω προγραμμάτων σε κοινότητες, σε σχολεία και στους χώρους προσφύγων,
- στήριξη για πολιτισμική ευαισθησία και συμμετοχική προσέγγιση στις μεταβαλλόμενες συμπεριφορές,

- στήριξη για προγράμματα με αντικείμενο την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στο ευρύτερο πλαίσιο της προώθησης της ισότητας των φύλων,
- προγράμματα που αντιμετωπίζουν ορισμένα από τα βαθύτερα αίτια της κοινωνικοοικονομικής βίας, συμπεριλαμβανομένης της φτώχειας και της έλλειψης εκπαίδευσης, για παράδειγμα με την παροχή ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους,
- προγράμματα προκειμένου να βελτιώσουν την ανατροφή των παιδιών, μειώνοντας την ευπάθεια των γυναικών και προώθηση ενός συστήματος υπεράσπισης των γυναικών. (Pacific Women Against Violence, 2000).

Στην Ελλάδα όπως και σε πολλά κράτη του εξωτερικού, έχουν δημιουργηθεί δίκτυα υποστήριξης επίσημα και ανεπίσημα που υπερθεματίζουν την πρόληψη και το χειρισμό του φαινομένου σεξουαλικής επιθετικότητας με δράσεις όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, ευαισθητοποίηση δια ημερίδων, βιωματικών σεμιναρίων και έντυπου υλικού για την πρόληψη όπως και με νόμους για το χειρισμό μέσου της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης. Ειδικότερα:

- Το ηλεκτρονικό περιοδικό Infofemina και το Φεμινιστικό Δίκτυο δια της ηλεκτρονικής ενημέρωσης και την οργάνωση ημερίδων, είναι ένα είδος πίεσης στην ελληνική και στις ξένες κυβερνήσεις με στόχο να καταπολεμηθεί η βία εναντίον των γυναικών και βοηθούν στην ευαισθητοποίηση του κόσμου.
- Το Εθνικό Παρατηρητήριο για τη βία εναντίον των γυναικών όπου δημιουργήθηκε το 2003, με κύριους φορείς το «Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών» και το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας εναντίον των γυναικών» (μη κυβερνητικός φορέας).
  - Η «Γενική Γραμματεία Ισότητας»
  - Το φεμινιστικό και γυναικείο κίνημα, προμοτάροντας τα επακόλουθα της βίας, της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού, την παροχή στήριξης σε γυναίκες θύματα βίας σε δικαστήρια και οργανισμούς.
  - Ο Διεθνής Οργανισμός που έχει ενημερώσεις για την βία εναντίον των κοριτσιών και των γυναικών (Ηνωμένα Έθνη) με τον δικτυακό τόπο.
  - Η Διεπιστημονική οργάνωση που προάγει την εκπαίδευση και την έρευνα για επαγγελματίες που εργάζονται στο αντικείμενο της σεξουαλικής βίας με την ιστοσελίδα www.atsa.com

- «Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «ΑΡΙΑΔΝΗ», το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συνεργάστηκε με γυναικείες οργανώσεις για την οργάνωση σεμιναρίου ευαισθητοποίησης αστυνομικών σε θέματα βίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών. Ακόμα, [πραγματοποιήθηκε] το σεμινάριο που διοργάνωσε η «Παναθηναϊκή», με στόχο την ευαισθητοποίηση των φοιτητών της αστυνομίας σε θέματα βίας κατά των γυναικών».

2.2 Αντιμετώπιση της σεξουαλικής επιθετικότητας

Θέματα σχετικά με την σεξουαλική βία, πρέπει να αντιμετωπίζονται στην εκπαίδευση όλου του προσωπικού μιας υπηρεσίας υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ψυχιάτρων και των συμβούλων, τόσο σε βασική εκπαίδευση καθώς και σε εξειδικευμένα μεταπτυχιακά προγράμματα (Τσιγκρής, 2000). Η εκπαίδευση θα πρέπει, κατά πρώτο λόγο, να δίνει μεγαλύτερη γνώση σε εργαζόμενους υγειονομικής περίθαλψης και στην ευαισθητοποίηση τους στην σεξουαλική βία ώστε να καταστούν περισσότερο χρήσιμοι, στην ανίχνευση και στο χειρισμό περιπτώσεων κακοποίησης με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Τούτο μπορεί να συμβάλει και στη μείωση των περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης εντός του τομέα της υγείας. (Ayalew & Berhane, 2000).

Για τον εντοπισμό καταστάσεων, μέσα σε οικογένειες ή σπίτια που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο βίας, είναι σκόπιμο να γίνουν: κύριες παρεμβάσεις, ιδίως σε συνεργασία με άλλους επαγγελματίες— δευτερεύουσες παρεμβάσεις, περιλαμβανομένης και του εντοπισμού των θυμάτων βίας, κατανόηση βασικών νομικών διαδικασιών και πώς να παρουσιαστούν τα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης, τα θύματα θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά, και να τους παρέχεται βοήθεια ώστε να επανενταχθούν άμεσα στην κοινωνία (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014).

Οι ιατροί και οι απασχολούμενοι στον τομέα υγείας μπορούν να αναλάβουν ενισχυμένο ρόλο στον εντοπισμό και στην πρόληψη περιστατικών βίας κατά των γυναικών. Σύμφωνα με μια πρόσφατη Πανευρωπαϊκή Έρευνα οι κανόνες περί απορρήτου πρέπει να αποσαφηνιστούν, έτσι ώστε οι ιατροί να μπορούν να αναφέρουν περιστατικά κακοποίησης. Η ανάπτυξη τυποποιημένων ερωτηματολογίων από ιατρούς σε σχέση με τα σημάδια της βίας πρέπει να διασφαλίζει την ύπαρξη των

κατάλληλων ελέγχων για τον εντοπισμό ενδεχόμενων περιστατικών κακοποίησης από τους ίδιους τους ιατρούς. Το ποσοστό του 87 % των ερωτηθέντων γυναικών δέχεται στο να απευθύνουν οι ιατροί ερωτήσεις για πιθανή κακοποίηση εάν μια ασθενής φέρει ορισμένα τραύματα ή χαρακτηριστικά. Παράλληλα, η ανάπτυξη τυποποιημένων ερωτηματολογίων από ιατρούς σε σχέση με τα σημάδια της βίας πρέπει να διασφαλίζει την ύπαρξη των κατάλληλων ελέγχων για τον εντοπισμό ενδεχόμενων περιστατικών κακοποίησης από τους ίδιους τους ιατρούς. (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014)

Τις περισσότερες φορές, στις κακοποιημένες γυναίκες παρέχεται ψυχολογική στήριξη και όχι ψυχοθεραπεία(ιδίως στην Ελλάδα). Παρόλα αυτά, η ψυχοθεραπεία έχει πολλά οφέλη για τα θύματα κακοποίησης. Η ψυχοθεραπεία μπορεί να βοηθήσει μία κακοποιημένη γυναίκα να ανακτήσει τη χαμένη της αυτοπεποίθηση και αυτονομία, και να πραγματοποιήσει μία θετική αλλαγή στη ζωή της, που θα έχει διάρκεια. Επιπλέον, θα διδαχτεί πώς να ελέγχει η ίδια τη ζωή της και πώς να μην διατηρεί τη στάση του θύματος. Στόχος της ψυχοθεραπείας είναι η εναπόκτηση της ψυχικής της ισορροπίας. Στη διάρκεια της θεραπείας, είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσει η γυναίκα πως είναι κακοποιημένη σεξουαλικά, πως τα γεγονότα της προσδίδουν αυτό το χαρακτηρισμό. Στα πλαίσια μιας ψυχοθεραπευτικής σχέσης, ένας ειδικός πρέπει να κινηθεί προς τη δημιουργία ενός κλίματος οικειότητας και εμπιστοσύνης, προκειμένου τα θύματα του συζυγικού βιασμού να νιώσουν άνετα να συζητήσουν για τις εμπειρίες τους, κάτι που μπορεί να μην έχουν ξανακάνει ως τότε.(Γιωτάκος 2006)

Είναι απαραίτητο ο επαγγελματίας υγείας να έχει εκπαιδευτεί στο πώς να διευκολύνει τη διαδικασία της 'αποκάλυψης' και να είναι υπομονετικός και υποστηρικτικός, κάνοντας τις γυναίκες να καταλάβουν ότι δεν είναι μόνες τους και ότι είναι φυσιολογικό να αισθάνονται οργή, θυμό, προδοσία ή σύγχυση. (Γιωτάκος, & Πρεκατέ, 2006)

Επιπλέον, κρίνεται επιβεβλημένο, οι θεραπευτές που ασχολούνται με περιστατικά συζυγικού βιασμού, να είναι πλήρως ενημερωμένοι γύρω από αυτόν και να κατανοούν σε βάθος τη δυναμική της σχέσης της σεξουαλικά κακοποιημένης γυναίκας με το σύζυγό της. Αν ένας επαγγελματίας υγείας ασπάζεται τους σχετικούς μύθους, δεν θα μπορέσει να βοηθήσει μία κακοποιημένη γυναίκα αποτελεσματικά. Επίσης, όσοι από τους ψυχοθεραπευτές νιώθουν άβολα, συζητώντας σεξουαλικά

ζητήματα, θα πρέπει να αναζητήσουν ειδική στήριξη και εκπαίδευση, ώστε να μειώσουν το αίσθημα αυτό.(Γιωτάκος & Πρεκατέ, 2006)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναφέρει δράσεις που βοηθούν στο χειρισμό της σεξουαλικής επιθετικότητας (Τσιγκρής, 2000):

1. Καταγραφή της σεξουαλικής επιθετικότητας σε όλες τις μορφές της.
2. Νόμους για την προστασία των θυμάτων αλλά και την ποινική δίωξη των θυτών.
3. Ενημέρωση των θυμάτων για την αναφορά και καταγγελία της σεξουαλικής επίθεσης.
4. Παρότρυνση για παροχή βοήθειας (σωματικής και ψυχικής).
5. Φροντίδα της σωματικής και ψυχική υγείας των θυμάτων.

Στο χειρισμό του φαινομένου της σεξουαλικής επιθετικότητας στην Ελλάδα υφίστανται τα ακόλουθα επίσημα και ανεπίσημα δίκτυα υποστήριξης:

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας έχει 2 Κέντρα Κακοποιημένων Γυναικών στην Αθήνα και στον Πειραιά και έναν ξενώνα - καταφύγιο κακοποιημένων γυναικών στην Αθήνα, σε σύμπραξη με το Δήμο Αθηναίων, τηλεφωνική γραμμή SOS: 15900.
- Τα παραρτήματα του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας σε 5 μεγαλουπόλεις της χώρας είναι επανδρωμένα με ειδικό επιτελείο με σκοπό τη στήριξη και την προφύλαξη γυναικών θυμάτων βιαιοπραγίας.
- Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ)
- Την Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197, η οποία λειτουργεί 24 ώρες και έχει σαν σκοπούς την ψυχολογική υποστήριξη, την συμβουλευτική ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν την πρόνοια.
- Κέντρο Κακοποιημένης Γυναίκας
Ψυχολογική υποστήριξη και νομικές συμβουλές. Τηλ: 210 - 523 5318, 210 - 411 2091, 210 - 322 0900
- Γραμμή κατά της Οικογενειακής Βίας «ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ»
Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης. Παρέχει παθητική ακοή, νομική και ψυχολογική στήριξη από δίκτυο εθελοντών και εθελοντριών νομικών και ψυχολόγων.
Τηλ: 800 11 88 881, 210 77 86 800

- Στο Ηράκλειο Κρήτης λειτουργεί ο ξενώνας για την κακοποιημένη γυναίκα και το παιδί, που ιδρύθηκε από τον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Νομού Ηρακλείου. www.kakopoiisi.gr
- Στην πόλη των Ιωαννίνων τα γυναικεία σωματεία λειτουργούν μονάδα υποδοχής γυναικών θυμάτων βίας.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη, τηλ: 210-77289600, www.synigoros.gr
- Ο «Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της Γυναίκας» με σκοπό την παροχή δωρεάν συμβουλών νομικής φύσεως για τη βία.
- Στην Αθήνα λειτουργεί από το 1987 η «Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας» με εβδομαδιαίες προπονήσεις και λεκτική αυτοάμυνα, προωθώντας την αυτοάμυνα με διοργάνωση σεμιναρίων.
- Η παροχή στήριξης και η προσφορά βοήθειας υφίσταται και από νοσοκομεία, από ιατροδικαστικές υπηρεσίες, την αστυνομία τους Δικηγορικούς Συλλόγους και από μη κυβερνητικούς φορείς όπως οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής αρωγής, το «Κέντρο Στήριξης Οικογένειας» της «Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών», τα συνδικαλιστικά σωματεία. (Τσιγκρής, 2000)

Κεφάλαιο 3ο:

Οι Μύθοι της σεξουαλικής επιθετικότητας

Οι μύθοι του βιασμού είναι οι εσφαλμένες ή προκατειλημμένες πεποιθήσεις οι οποίες είναι ευρέως διαδεδομένες και εξυπηρετούν στο να εξηγήσουν και να δικαιολογήσουν τις υπάρχουσες «πολιτιστικές ρυθμίσεις». Αυτό θα μπορούσε να απεικονισθεί με έναν ορισμό που πρότεινε ο Lonsway και ο Fitzgerald (1994): Οι μύθοι αντιπροσωπεύουν συμπεριφορές και πεποιθήσεις που είναι σε γενικά πλαίσια εσφαλμένες, αλλά ευρέως και επιμόνως αποδεκτές και εξυπηρετούν στο να αρνηθούν και να δικαιολογήσουν την ανδρική σεξουαλική ορμή ενάντια στις γυναίκες. Οι ίδιοι έχουν επίσης ορίσει πως οι μύθοι του βιασμού είναι περιγραφικές ή καθοδηγητικές πεποιθήσεις για τον βιασμό (π.χ. για τους λόγους του, το περιεχόμενο, τις συνέπειες, τους δράστες, τα θύματα και την αλληλεπίδραση τους) που έχει ρόλο να αρνηθεί, να υποβαθμίσει ή να αιτιολογήσει την σεξουαλική βία που διαπράττουν οι άνδρες ενάντια στις γυναίκες. (Genger et al, 2007).

Ειδικότερα, η αποδοχή των μύθων του βιασμού μπορεί να χρησιμεύει ως αποσβεστήρας άγχους που επιτρέπει στις γυναίκες να μειώσουν την υποκειμενική αδυναμία τους στη σεξουαλική επίθεση και να προστατεύσουν την αυτοεκτίμηση τους. Οι γυναίκες που υποστηρίζουν τους μύθους του βιασμού θεωρούν πως ο βιασμός συμβαίνει μόνο σε ένα συγκεκριμένο τύπο γυναικών (π.χ. που συμπεριφέρονται ακατάλληλα) τις οποίες εκλαμβάνουν ως διαφορετικές από αυτές, ενώ οι γυναίκες που απορρίπτουν τους μύθους του βιασμού ερμηνεύουν τον βιασμό σαν πιθανή απειλή για όλες τις γυναίκες συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού τους. Όσον αφορά συγκεκριμένες λειτουργίες που επιτελεί η αποδοχή των μύθων του βιασμού για τους άνδρες, οι Bohner et al (2007) υποστηρίζουν πως οι μύθοι του βιασμού χρησιμοποιούνται για να αιτιολογήσουν και να δικαιολογήσουν τις τάσεις των ανδρών να εμπλακούν σε σεξουαλική επιθετικότητα. Πρόσφατες έρευνες αποκάλυψαν πως η αποδοχή των μύθων του βιασμού προβλέπει κρίσεις τόσο για το φταίξιμο του θύματος όσο και για τη ροπή στο βιασμό. Η δικαιολόγηση της σεξουαλικής βίας μπορεί να πηγαιίνει μαζί με μια σχετική ετοιμότητα να διαπραχθεί τέτοιου είδους βία (Genger et al, 2007).

Σύμφωνα με την Κλίμακα Αποδοχής των Σύγχρονων Μύθων για τη Σεξουαλική Επιθετικότητα οι συγγραφείς Heike Gerger, Hanna Kley, Gerd Bohner, and Frank Siebler του Τμήματος Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Bielefeld της Γερμανίας δημιούργησαν μια ομάδα από 60 θεματικά τμήματα που σχετίζονται με τους μύθους για τον βιασμό . Τα αρχικά στοιχεία θα μπορούσαν να περιγράφουν σαν να αντικατοπτρίζουν τις ακόλουθες κατηγορίες περιεχομένου : (α) *άρνηση του πεδίου του προβλήματος* (π.χ. «πολλές γυναίκες τείνουν να παρερμηνεύουν μια καλοπροαίρετη χειρονομία ως σεξουαλική παρενόχληση») (β) *ανταγωνισμός προς τις απαιτήσεις των θυμάτων* (π.χ. «Παρόλο που τα θύματα ένοπλων ληστειών θα πρέπει να φοβούνται περισσότερο για τη ζωή τους λαμβάνουν λιγότερη ψυχολογική υποστήριξη από τα θύματα βιασμού») (γ) *έλλειψη υποστήριξης για πολιτικές που είναι σχεδιασμένες να βοηθήσουν να μετριαστούν οι επιπτώσεις της σεξουαλικής βίας* (π.χ. «Στις μέρες μας τα θύματα σεξουαλικής βίας λαμβάνουν επαρκή βοήθεια με τη μορφή καταφυγίων για γυναίκες, προσφορών θεραπειάς και ομάδων υποστήριξης») (δ) *πεποιθήσεις ότι ο ανδρικός εξαναγκασμός αποτελεί ένα φυσικό μέρος των σεξουαλικών σχέσεων* (π.χ.« όταν μια γυναίκα ξεκινήσει μια σχέση με έναν άνδρα θα πρέπει να ξέρει ότι ο άνδρας θα διεκδικήσει τα δικαιώματα του για σεξ») και (ε) *πεποιθήσεις που απαλλάσσουν το δράστη κατηγορώντας το θύμα ή τις συνθήκες* (π.χ. «το αλκοόλ είναι συχνά ο φταίχτης όταν ένας άνδρας βιάζει μια γυναίκα») (Genger et al, 2007).

Έρευνες έχουν δείξει πως υπάρχουν πολλές διάχυτες αντιλήψεις για το βιασμό και πολλοί υποστηριζόμενοι μύθοι για το βιασμό. Αυτοί οι μύθοι επηρεάζουν υποκειμενικούς ορισμούς του τι συνιστά έναν «τυπικό βιασμό», περιέχουν προβληματικές υποθέσεις για την πιθανή συμπεριφορά των δραστών και των θυμάτων και σχηματίζουν μια λανθασμένη εικόνα για αυτά που είχαν γίνει πριν και μετά (τις συνέπειες) το βιασμό.. Οι μύθοι υποστηρίζονται ευρέως από το ευρύ κοινό και διαδίδονται από τα μέσα ενημέρωσης, επηρεάζοντας την παραβατική συμπεριφορά των δραστών, την καταγγελτική συμπεριφορά των θυμάτων και την άποψη για τη λήψη των αποφάσεων από τους ερευνητές και τους εισαγγελείς καθώς και την εκτίμηση ενοχής ή αθωότητας από τους ένορκους δικαστές (Horvath, 2009).

Γιατί οι άνθρωποι εγκρίνουν τους μύθους του βιασμού; Πολλοί υποθέτουν ότι οι μύθοι του βιασμού ίσως επιτελούν διάφορες ψυχολογικές λειτουργίες (π.χ. Bohner, 1998. Brownmiller, 1975. Burt, 1980, 1991. Lonsway και Fitzgerald, 1994). Ίσως να βοηθούν τους ανθρώπους να κατανοήσουν και να εξηγήσουν γεγονότα στον

κοινωνικό τους κόσμο, να διατηρήσουν τη γνωστική συνοχή, να απομακρύνουν αρνητικές επιδράσεις και απειλές για την αυτοεκτίμηση τους και να εκλογικεύσουν προβληματικές συμπεριφορές. (Horvath, 2009)

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 4^ο:

Μεθοδολογία Έρευνας

4.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων και της αποδοχής των σύγχρονων μύθων της Σεξουαλικής Επιθετικότητας από τους/τις φοιτητές/τριες Ιατρικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ο λόγος που απευθύνεται η έρευνα σε φοιτητές/τριες αυτών των δύο τμημάτων είναι πώς μελλοντικά πολύ πιθανόν θα απευθυνθούν σε εκείνους θύματα σεξουαλικής επίθεσης για βοήθεια και υποστήριξη. Έτσι, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να διερευνηθεί κατά πόσο αποδέχονται ή όχι, και σε τι βαθμό, τους μύθους της σεξουαλικής επιθετικότητας.

4.2 Ερευνητικές υποθέσεις

1. Οι άνδρες αποδέχονται σε μεγαλύτερο βαθμό τους μύθους της Σεξουαλικής Επιθετικότητας σε σχέση με της γυναίκες.
2. Οι φοιτητές/τριες Ιατρικής αποδέχονται σε μεγαλύτερο βαθμό τους μύθους της Σεξουαλικής Επιθετικότητας σε σχέση με τους φοιτητές/τριες της Ψυχολογίας.
3. Οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες συμφωνούν περισσότερο με τους μύθους σε σχέση με τους τελειόφοιτους.

4.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα βασικά ερωτήματα στα οποία επιδιώκει να δώσει απαντήσεις η παρούσα έρευνα είναι τα ακόλουθα:

1. Σε ποιο βαθμό οι φοιτητές/φοιτήτριες φοιτητές/τριες Ιατρικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης αποδέχονται ή όχι συγκεκριμένους μύθους για την Σεξουαλική Επιθετικότητα;
2. Σχετίζεται το φύλο με την αποδοχή ή μη των σύγχρονων μύθων της σεξουαλικής επιθετικότητας;
3. Σχετίζεται το τμήμα που φοιτούν οι ερωτώμενοι με την αποδοχή ή μη των σύγχρονων μύθων της σεξουαλικής επιθετικότητας;
4. Σχετίζεται το έτος φοίτησης με την αποδοχή ή όχι των μύθων αυτών;

4.4 Είδος έρευνας

Στην παρούσα έρευνα, η συλλογή των πρωτογενών δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την χρήση ερωτηματολογίου, ενώ για την επιλογή των φοιτητών/τριών από κάθε Τμήμα πραγματοποιήθηκε τυχαία δειγματοληψία. Ο πληθυσμός-στόχος της έρευνας, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, είναι οι φοιτητές\τριες του Πανεπιστημίου Ψυχολογίας και Ιατρικής Κρήτης. Επομένως, η νεότερη ηλικία που "συναντάται" στο συγκεκριμένο πληθυσμό, είναι αυτή ενός πρωτοετή φοιτητή, δηλαδή, τα 18 έτη.

4.5 Δειγματοληψία και πεδίο μελέτης

Αναφορικά με τη δειγματοληψία, προτιμήθηκε η δειγματοληψία ευκολίας με προσέγγιση των φοιτητών/τριών μετά το τέλος των μαθημάτων τους. Όπως παρουσιάζεται αναλυτικότερα και στο επόμενο κεφάλαιο, το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 180 φοιτητές/τριες προερχόμενους από δυο τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης. Συγκεκριμένα, από το Πανεπιστήμιο Ψυχολογίας συμπληρώθηκαν 100 ερωτηματολόγια και από το Πανεπιστήμιο Ιατρικής άλλα 80.

4.6 Εργαλείο έρευνας

Αναφορικά με το χρησιμοποιούμενο ερωτηματολόγιο, αυτό αποτελείται από 30 ερωτήσεις οι οποίες αξιολογούν την αποδοχή των σύγχρονων μύθων της σεξουαλικής επιθετικότητας των φοιτητών\τριών. Οι απαντήσεις βαθμολογούνται σε μία 7/βάθμια κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Πιο αναλυτικά, το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τα εξής δύο μέρη:

- ✓ **A μέρος:** Περιλαμβάνει τα κοινωνικό- δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων όπως το φύλο, η σχολή, το έτος φοίτησης, η ηλικία και η οικογενειακή κατάσταση.
- ✓ **B μέρος:** Περιλαμβάνει το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιείται. Πρόκειται για το Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale – AMSSA. (<http://www.unibielefeld.de/psychologie/ae/AE05/AMMSA/AMMSAEnglish.pdf>). Το παραπάνω ερωτηματολόγιο έχει μεταφραστεί στα ελληνικά (Hantzi et al., *Validation of the Greek Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) scale*, XVIII Workshop Aggression, Bielefeld University, November 7th-9th 2013. (http://unibielefeld.de/workshop-aggression-2013/Program-Short_final.pdf).

4.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Το δείγμα μας αποτελείται από φοιτητές/τριες των σχολών Ψυχολογίας και Ιατρικής του πανεπιστημίου Κρήτης. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε μετά το πέρας των μαθημάτων τους και σε συνεννόηση πάντα με τους υπεύθυνους καθηγητές των τμημάτων. Στη συνέχεια, ενημερώσαμε τους συμμετέχοντες για το σκοπό της έρευνας όσο και για τη διασφάλιση της ανωνυμίας τους. Οι περισσότεροι ήταν πρόθυμοι να μας βοηθήσουν, ενώ και η θεματολογία της εργασίας τους κέντρισε το ενδιαφέρον. Η διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων διεξήχθη τον Οκτώβριο 2015 και διήρκεσε σχεδόν δύο εβδομάδες.

4.8 Δυσκολίες έρευνας

Παρακάτω θα αναφέρουμε δυσκολίες που συναντήσαμε όσο αφορά την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων.

1. Υπήρχαν φοιτητές/τριες οι οποίοι λόγω πιεσμένου χρόνου αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα μας.
2. Μια δεύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσαμε ήταν η απόσταση, ο χρόνος και τα χρήματα που έπρεπε να διαθέσουμε για να βρεθούμε στα αντίστοιχα πανεπιστήμια.
3. Τις ώρες που ήμασταν στον εκπαιδευτικό χώρο δεν υπήρχε μεγάλη προσέλευση φοιτητών στα μαθήματα, με αποτέλεσμα να έπρεπε να επισκεφτούμε τα ιδρύματα αρκετές φορές.

4.9 Στατιστική Ανάλυση

Αφού συγκεντρώθηκαν τα απαντημένα ερωτηματολόγια, οι απαντήσεις «περάστηκαν» στο περιβάλλον IBM SPSS Statistics 20.0 για να γίνει η ανάλυσή τους. Κατά την ανάλυση, εξήχθησαν και σχολιάστηκαν περιγραφικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με την αποδοχή των σύγχρονων μύθων της σεξουαλικής επιθετικότητας (όπως αυτοί αποτυπώνονται στις 30 ερωτήσεις του Β μέρους) από το σύνολο του δείγματος και, επιπλέον, με τη χρήση των κατάλληλων tests απαντήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που παρουσιάστηκαν παραπάνω.

Κεφάλαιο 5^ο:

Περιγραφή δείγματος - Αποτελέσματα

Στην έρευνα συμμετείχαν περισσότερες γυναίκες από άντρες (Πίνακας 1.1). Συγκεκριμένα, ο λόγος Άντρες προς Γυναίκες ισούται με 1 προς 3.

Όσο αφορά τη σχολή από την οποία προέρχονται οι ερωτώμενοι, παρουσιάζεται μια "ελαφριά" υπεροχή της Ψυχολογίας έναντι της Ιατρικής (55.6% έναντι 44.4%) (Πίνακας 1.2).

Τέλος, σχετικά με το έτος φοίτησης το οποίο διανύουν οι ερωτώμενοι, ξεκινώντας από το δεύτερο έτος, η συμμετοχικότητα στην παρούσα έρευνα παρουσιάζει μια φθίνουσα πορεία (Πίνακας 1.3). Βέβαια, το μικρότερο ποσοστό το παρουσιάζουν οι πρωτοετείς φοιτητές (8.3%).

Μέρος Α: (δημογραφικά στοιχεία)

1. Φύλο

N=180	Πίνακας 1.1: Φύλο	
Φύλο	N	%
Άνδρες	46	25,6
Γυναίκες	134	74,4

Στον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε πως οι γυναίκες φοιτήτριες (134 άτομα) που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο υπερτερούν σε σχέση με τους άνδρες. (46 άτομα).

2. Σχολή

Πίνακας 1.2: Σχολή		
N=180	N	%
Ιατρική	80	44,4
Ψυχολογία	100	55,6

Στον συγκεκριμένο πίνακα, βλέπουμε πως οι 80 φοιτητές/τριες ανήκουν στη σχολή της Ιατρικής και οι 100 ανήκουν στην σχολή της Ψυχολογίας.

3. Έτος φοίτησης

Πίνακας 1.3: Έτος Φοίτησης		
N=180	N	%
Πρώτο έτος	15	8,3
Δεύτερο έτος	68	37,8
Τρίτο έτος	45	25
Τέταρτο έτος	35	19,4
Τέταρτο και άνω	17	9,4

Παραπάνω βλέπουμε πως 15 φοιτητές/τριες φοιτούν στο πρώτο έτος, 68 φοιτούν στο δεύτερο έτος, 45 φοιτούν στο τρίτο έτος, 35 άτομα στο τέταρτο έτος, και 17 φοιτητές/τριες από το τέταρτο έτος και πάνω.

Μέρος Β:

Πίνακας 1.4: ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΙΚΗ ΕΠΑΦΗ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΝΑ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	5,0
ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	9,4
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	29	16,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	55	30,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	40	22,2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	12	6,7
Σύνολο	180	100

Φαίνεται πώς το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος συμφωνεί με την άποψη πώς οι γυναίκες περιμένουν από τους άντρες να πάρουν πρωτοβουλία στην ερωτική επαφή.

Πίνακας 1.5: ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΧΟΥΝ ΑΡΧΙΣΕΙ ΤΑ ΧΑΔΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΦΙΛΙΑ ΟΙ ΔΙΣΤΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΕΞ ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΘΑ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΟΥΝ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	12	6,7
ΔΙΑΦΩΝΩ	41	22,8
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	33	18,3
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	20,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	19	10,6
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	4,4
Σύνολο	180	100

Από τις παραπάνω απαντήσεις προκύπτει πως ακόμα κι αν ένα ζευγάρι έχει φτάσει στα χάνδια και τα φιλιά, αυτό δε σημαίνει πως αυτομάτως εξαφανίζονται και οι δισταγμοί της γυναίκας για το σεξ.

Πίνακας 1.6: ΠΟΛΛΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΝΙΟΥΝΤΑΙ ΕΝΤΟΝΑ ΓΙΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΛΟΓΟ ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΦΑΝΟΥΝ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΜΕΝΕΣ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	12,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	49	27,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	16,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	45	25,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	18	10,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	9	5,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Λίγοι είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως πολλές γυναίκες παραπονιούνται έντονα για σεξουαλικές παραβιάσεις, χωρίς να υπάρχει όμως ένας ουσιαστικός λόγος.

Πίνακας 1.7: ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΥΧΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΨΕΥΔΩΣ ΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΣΥΖΥΓΟ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΑΣΕΙΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	8,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	29	16,1
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	35	19,4
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	58	32,2
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	26	14,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	11	6,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
Σύνολο	180	100

Στην παραπάνω πρόταση παρατηρείται πως οι φοιτητές/τριες δεν έχουν συγκεκριμένη άποψη.

Πίνακας 1.8: Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΚΑΚΩΝ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΩΝ ΩΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΔΗΜΟΦΙΛΕΣ ΟΠΛΟ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΙΛΩΝ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	32	17,8
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	16,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	43	23,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	37	20,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	24	13,3
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	2	1,1
Σύνολο	180	100

Σχετικά ουδέτερη στάση παρατηρείται και απέναντι στην άποψη πως η ερμηνεία άκακων χειρονομιών ως σεξουαλική παρενόχληση είναι ένα δημοφιλές όπλο μεταξύ των δύο φύλων.

Πίνακας 1.9: ΕΙΝΑΙ ΙΣΧΥΡΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ ΝΑ ΕΚΤΟΝΩΝΟΥΝ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ ΠΟΤΕ-ΠΟΤΕ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	17	9,4
ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	5,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	23,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	49	27,2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	20	11,1
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, υπερτερούν τα άτομα που θεωρούν ως ισχυρή βιολογική ανάγκη των ανδρών την εκτόνωση της σεξουαλικής τους έντασης ανά διαστήματα.

Πίνακας 1.10: ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΒΙΑΣΜΟ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΠΟΛΛΗ ΥΠΟΣΤΗΡΞΗ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	8,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	41	22,8
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	25	13,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	35	19,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	27	15,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
Σύνολο	180	100

Ελαφρώς περισσότεροι είναι και όσοι δε θεωρούν πώς σήμερα οι γυναίκες λαμβάνουν πολλή υποστήριξη μετά από ένα βιασμό.

**Πίνακας 1.11: ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ
ΒΙΑΣΜΩΝ ΠΡΟΚΑΛΕΙΤΑΙ ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΕΙΔΗ
ΑΥΤΟ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΑΝΕΒΑΖΕΙ ΤΗΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΟΡΜΗ ΤΩΝ
ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΩΝ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	10,0
ΔΙΑΦΩΝΩ	34	18,9
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	16,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	21,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	4,4
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Οι απόψεις δίστανται για το αν η προβολή της σεξουαλικότητας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ανεβάζει τη σεξουαλική ορμή των δυνητικών δραστών και είναι αιτία για το υψηλό ποσοστό των βιασμών σήμερα.

**Πίνακας 1.12: ΑΝ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΛΕΣΕΙ ΕΝΑΝ ΑΝΔΡΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ
ΤΗΣ ΓΙΑ ΚΑΦΕ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΞΟΔΟ ΑΥΤΟ ΣΗΜΑΙΝΕΙ
ΟΤΙ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕΞ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	33	18,3
ΔΙΑΦΩΝΩ	40	22,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	38	21,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	29	16,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	23	12,8
ΣΥΜΦΩΝΩ	12	6,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Περισσότερα είναι τα άτομα που διαφωνούν με την πρόταση πώς όταν μια γυναίκα καλεί έναν άντρα στο σπίτι της για καφέ μετά από βραδινή έξοδο σημαίνει πώς θέλει να κάνει σεξ.

Πίνακας 1.13: ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΟΤΙ ΔΕΝ ΞΕΦΕΥΓΟΥΝ ΤΑ ΥΠΑΙΝΙΚΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΝΟΟΥΜΕΝΑ ΑΠΛΑ ΛΕΝΕ ΣΕ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	15	8,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	10,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	23,3
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	55	30,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	42	23,3
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	2	1,1
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Στη συγκεκριμένη περίπτωση υπερτερούν τα άτομα που συμφωνούν με το μύθο σχετικά με την εξωτερική εμφάνιση της γυναίκας.

Πίνακας 1.14: ΟΠΟΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟΣΟ ΑΠΡΟΣΕΚΤΗ ΩΣΤΕ ΝΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ ΣΕ ΣΚΟΤΕΙΝΑ ΣΟΚΑΚΙΑ ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΦΤΑΙΕΙ ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΑΝ ΒΙΑΣΤΕΙ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	95	52,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	35	19,4
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	8,3
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	17	9,4
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	12	6,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	4	2,2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	2	1,1
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Εδώ το δείγμα είναι κατηγορηματικό πώς ακόμα κι αν μια γυναίκα περπατάει σε σκοτεινά σοκάκια τη νύχτα, δε φταίει σε περίπτωση που βιαστεί.

Πίνακας 1.15: ΟΤΑΝ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΝΑΝ ΑΝΔΡΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΟΤΙ Ο ΑΝΔΡΑΣ ΘΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕΞ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	15	8,3
ΔΙΑΦΩΝΩ	12	6,7
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	11,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	24	13,3
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	43	23,9
ΣΥΜΦΩΝΩ	48	26,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	8,9
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Οι περισσότεροι φοιτητές/τριες συμφωνούν πως όταν μια γυναίκα ξεκινά σχέση με έναν άντρα θα πρέπει να αναμένει ότι ο άντρας θα διεκδικήσει το δικαίωμα του να κάνει σεξ.

Πίνακας 1.16: ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΝΑ ΤΙΣ ΕΠΑΙΝΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΝΑΛΑ ΤΟΥΣ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	30	16,7
ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	13,9
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	20,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	21,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	14	7,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Από τα παραπάνω αποτελέσματα προκύπτει μια ελαφριά υπεροχή αυτών που διαφωνούν με την πρόταση πώς οι γυναίκες προτιμούν να τις επαινούν για την εμφάνιση παρά για την εξυπνάδα τους.

Πίνακας 1.17: ΕΠΕΙΔΗ Η ΣΑΓΗΝΗ ΠΟΥ ΑΣΚΕΙ ΤΟ ΣΕΞ ΕΙΝΑΙ ΔΥΣΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕΓΑΛΗ Η ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ ΣΕ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΔΥΣΑΝΑΛΟΓΗ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	19	10,6
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	26	14,4
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	66	36,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	20,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	16	8,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	3	1,7
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Στην παραπάνω πρόταση παρατηρείται ισορροπία μεταξύ όσων συμφωνούν και όσων διαφωνούν όσον αφορά την ευαισθησία της κοινωνίας σε εγκλήματα σεξουαλικού τύπου.

**Πίνακας 1.18: ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΡΕΣΕΙ ΝΑ ΤΟ ΠΑΙΖΟΥΝ ΣΕΜΝΕΣ
ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΝ ΣΕΞ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,1
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,0
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	25	13,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	51	28,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	38	21,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	15	8,3
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Περισσότερες θετικές είναι οι απόψεις των φοιτητών/τριών με την πρόταση πως παρόλο που στις γυναίκες αρέσει να το παίζουν σεμνές, δεν σημαίνει πως δε θέλουν σεξ.

**Πίνακας 1.19: ΠΟΛΛΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΕΙΝΟΥΝ ΝΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟ
ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΒΙΑΣ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	23	12,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	45	25,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	28	15,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	21,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	20	11,1
ΣΥΜΦΩΝΩ	14	7,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	5,6
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Αντίθετα, εδώ περισσότεροι είναι οι φοιτητές/τριες που διαφωνούν με την πρόταση πως πολλές γυναίκες τείνουν να μεγαλοποιούν το πρόβλημα της ανδρικής βίας.

**Πίνακας 1.20: ΟΤΑΝ ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ
ΤΟΥ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΣΕΞ ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΚΛΗΘΕΙ
ΒΙΑΣΜΟΣ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	15	8,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	5,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	23	12,8
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	40	22,2
ΣΥΜΦΩΝΩ	52	28,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	34	18,9
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Λίγοι από τους ερωτώμενους διαφωνούν με την πρόταση πώς όταν ένας άντρας παροτρύνει τη σύντροφό του να κάνουν σεξ, αυτό δε μπορεί να θεωρηθεί βιασμός.

**Πίνακας 1.21: ΟΤΑΝ ΜΙΑ ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ ΕΝΑΝ
ΑΔΕΣΜΕΥΤΟ ΑΝΔΡΑ ΣΤΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΤΕΛΝΕΙ ΣΗΜΑΤΑ ΟΤΙ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΣΤΟ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕΞ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	12	6,7
ΔΙΑΦΩΝΩ	21	11,7
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	28	15,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	38	21,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	37	20,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	37	20,6
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	3,3
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Ισορροπία απόψεων παρατηρείται αναφορικά και με το αν μια αδέσμευτη γυναίκα δεν είναι αντίθετη στο να κάνει σεξ, στην περίπτωση που προσκαλεί έναν αδέσμευτο άντρα στο διαμέρισμά της.

Πίνακας 1.22: ΟΤΑΝ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΒΙΑΣΜΟΥ ΤΟ ΚΑΝΟΥΝ ΚΥΡΙΩΣ ΕΠΕΙΔΗ ΑΥΤΟ ΤΟ ΘΕΜΑ ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΟ ΝΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	6	3,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	10,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	38	21,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	23,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	48	26,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	12,2
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Όπως φαίνεται, ο βασικότερος λόγος ενασχόλησης των πολιτικών με το θέμα του βιασμού είναι η προσέλκυση της προσοχής των μέσων ενημέρωσης σύμφωνα με τους φοιτητές/τριες.

Πίνακας 1.23: ΟΤΑΝ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Ο ΣΥΖΥΓΙΚΟΣ ΒΙΑΣΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΞΕΚΑΘΑΡΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΑΣΜΟΥ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	37	20,6
ΔΙΑΦΩΝΩ	42	23,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	16,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	21,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	24	13,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	4	2,2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Λίγοι είναι αυτοί που υποστηρίζουν πώς δεν είναι ξεκάθαρη η διάκριση μεταξύ φυσιολογικής συζυγικής συνουσίας και βιασμού.

Πίνακας 1.24: Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΣΑΝ ΚΑΖΑΝΙ ΠΟΥ ΒΡΑΖΕΙ ΟΤΑΝ Η ΠΙΕΣΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΑ ΥΨΗΛΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΘΥΜΑΝΕΙ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	38	21,1
ΔΙΑΦΩΝΩ	35	19,4
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	16,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	30	16,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	16	8,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	5,0
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Λίγοι είναι κι αυτοί που συμφωνούν με τη πρόταση πώς η σεξουαλικότητα του άντρα λειτουργεί ως καζάνι που βράζει και που πρέπει να ξεθυμάνει όταν η πίεση που ασκείται γίνεται υπερβολικά υψηλή.

Πίνακας 1.25: ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΥΧΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΤΟΥΣ ΣΥΖΥΓΟΥΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΣΥΖΥΓΙΚΟ ΒΙΑΣΜΟ ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΩΣ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΣΧΕΣΗ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	19	10,6
ΔΙΑΦΩΝΩ	38	21,1
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	33	18,3
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	52	28,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	26	14,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	11	6,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	1	,6
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Με το συγκεκριμένο μύθο περισσότεροι φοιτητές/τριες είναι αυτοί που έχουν ουδέτερη στάση αλλά υπάρχει και μεγάλο ποσοστό διαφωνίας.

**Πίνακας 1.26: Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΕΧΕΙ ΦΕΡΕΙ ΚΥΡΙΩΣ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
ΠΟΛΛΕΣ ΑΚΑΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΝΑ ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΙ ΩΣ
ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	34	18,9
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	20,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	43	23,9
ΣΥΜΦΩΝΩ	19	10,6
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	3	1,7
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Ισορροπία παρατηρείται αναφορικά με το ζήτημα αν η συζήτηση για τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο δουλειάς έχει οδηγήσει στην παρερμηνεία πολλών άκακων συμπεριφορών ως παρενοχλήσεων.

Πίνακας 1.27: ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΡΟΜΑΝΤΙΚΩΝ ΡΑΝΤΕΒΟΥ Η ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΒΑΖΕΙ ΦΡΕΝΟ ΚΑΙ Ο ΑΝΔΡΑΣ ΠΡΟΧΩΡΑΕΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΑ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	14	7,8
ΔΙΑΦΩΝΩ	23	12,8
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	38	21,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	45	25,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	27	15,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	2	1,1
Σύνολο	180	100

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως οι περισσότεροι φοιτητές/τριες συμφωνούν με τον συγκεκριμένο μύθο.

Πίνακας 1.28: ΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΕΝΟΠΛΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΕΧΟΥΝ ΤΟΝ ΦΟΒΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥΣ ΕΙΣΠΡΑΤΤΟΥΝ ΠΟΛΥ ΛΙΓΟΤΕΡΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΟΤΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣΜΟΥ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	5,6
ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	28	15,6
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	48	26,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	37	20,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	30	16,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	4,4
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Από τον παραπάνω προκύπτει πως οι περισσότεροι έχουν ουδέτερη στάση με τον μύθο ότι τα θύματα ένοπλης ληστείας δέχονται λιγότερη ψυχολογική υποστήριξη από τα θύματα βιασμού.

Πίνακας 1.29: ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ Ο ΕΝΟΧΟΣ ΟΤΑΝ ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΒΙΑΖΕΙ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	43	23,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	44	24,4
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	26	14,4
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	26	14,4
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	14	7,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	3,3
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Λίγα είναι τα άτομα που θεωρούν υπεύθυνο έναν άνδρα υπό την επήρεια αλκοόλ για τον βιασμό μιας γυναίκας.

Πίνακας 1.30: ΠΟΛΛΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΕΙΝΟΥΝ ΝΑ ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ ΜΙΑ ΚΑΛΟΠΡΟΑΙΡΕΤΗ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ ΩΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	42	23,3
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	41	22,8
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	34	18,9
ΣΥΜΦΩΝΩ	16	8,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	2	1,1
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Σε λίγες περιπτώσεις έχει υποστηριχθεί πώς μια καλοπροαίρετη χειρονομία παρερμηνεύεται από τις γυναίκες ως σεξουαλική επίθεση.

Πίνακας 1.31: ΣΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΑΡΚΕΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	7,2
ΔΙΑΦΩΝΩ	19	10,6
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	16,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	30	16,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	54	30,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	33	18,3
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	1	0,6
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, σύμφωνα με της απόψεις των φοιτητών/τριών από τους βασικότερους τρόπους παροχής βοήθειας προς τα θύματα σεξουαλικής βίας είναι τα καταφύγια γυναικών, οι προσφορές θεραπείες και οι ομάδες υποστήριξης.

**Πίνακας 1.32: ANTI NA ANΗΣΥΧΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΥΠΟΤΙΘΕΜΕΝΑ ΘΥΜΑΤΑ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΦΡΟΝΤΙΖΕΙ ΠΙΟ
ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΠΩΣ Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	69	38,3
ΔΙΑΦΩΝΩ	54	30,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	16,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	4	2,2
ΣΥΜΦΩΝΩ	2	1,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	1	0,6
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Εδώ παρατηρούμε ότι ελάχιστοι φοιτητές/τριες είναι αυτοί που υποτιμούν τη σοβαρότητα του προβλήματος της σεξουαλικής βίας.

**Πίνακας 1.33: ΣΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΠΟΥ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΣΕ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΤΙΜΩΡΟΥΝΤΑΙ ΔΙΚΑΙΑ**

	Συχνότητα	Ποσοστά %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	34	18,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	52	28,9
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	31	17,2
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ/ ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	27	15,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	11,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	5	2,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	5,0
ΣΥΝΟΛΟ	180	100

Τέλος, όπως προκύπτει από την τελευταία πρόταση, σήμερα, οι άντρες που πραγματοποιούν σεξουαλικές επιθέσεις σε γυναίκες, δε τιμωρούνται δίκαια.

Στατιστικώς σημαντική επίδραση των δημογραφικών παραγόντων

Με το SPSS εφαρμόσαμε περιγραφική στατιστική ανάλυση (όπως: κατανομή συχνοτήτων, μέση τιμή) και απλές στατιστικές δοκιμασίες t-test (δύο μεταβλητές) & ANOVA (δυο μεταβλητές και άνω).

Τα παραπάνω θα δώσουν τα απαραίτητα στοιχεία για την διερεύνηση των επιδράσεων των παραγόντων στις στάσεις και στις πεποιθήσεις των φοιτητών, όσον αφορά το θέμα που πραγματευόμαστε για τη σεξουαλική επιθετικότητα. Έτσι, συνθέτοντας όλα τα περιγραφικά στατιστικά στοιχεία και αναλύοντάς τα, θα διεξάγουμε τα συμπεράσματα μας.

1. Στην ερωτική επαφή οι γυναίκες περιμένουν οι άνδρες να παίρνουν την πρωτοβουλία.

t-test

Φύλο: $t(178) = 4.274$, $p = 0.0001 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών

t-test

Σχολή: $t(178) = 4.335$, $p = 0.0001 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

One way ANOVA

$F(5,174) = 2.877$, $p = 0.016 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των φοιτητών από τα διάφορα έτη.

2. Από τη στιγμή που ένας άνδρας και μια γυναίκα έχουν αρχίσει τα χόδια και τα φιλιά, οι δισταγμοί της γυναίκας για το σεξ αυτόματα θα εξαφανιστούν.

t-test

Φύλο: $t(178) = 2.4, p = 0.017 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών

One way ANOVA

Έτος: $F(5,174) = 3.349, p = 0.006 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των διάφορων ετών φοίτησης

3. Πολλές γυναίκες παραπονούνται έντονα για σεξουαλικές «παραβιάσεις» χωρίς κανένα πραγματικό λόγο, μόνο και μόνο για να φανούν χειραφετημένες.

t-test

Φύλο: $t(176) = 3.358, p = 0.001 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών

t-test

Σχολή: $t(176) = -2.155, p = 0.033 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

4. Για να πάρουν την επιμέλεια των παιδιών τους, οι γυναίκες συχνά κατηγορούν ψευδώς τον πρώην σύζυγό τους για τάσεις σεξουαλικής βίας.

t-test

Φύλο: $t(178) = 2.135, p = 0.035 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών

t-test

Σχολή: $t(178) = 2.268, p = 0.025 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

One way ANOVA

Έτος: $F(5,174) = 2.727, p = 0.021 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των διάφορων ετών φοίτησης

- 5. Είναι ισχυρή βιολογική ανάγκη για τους άνδρες να εκτονώνουν τη σεξουαλική ένταση πότε – πότε.**

t-test

Σχολή: $t(174,689) = 4.307, p = 0.00 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

One way ANOVA

Έτος: $F(5,171) = 4.099, p = 0.002 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των διάφορων ετών φοίτησης

- 6. Μετά από ένα βιασμό, οι γυναίκες λαμβάνουν πολλή υποστήριξη στη σημερινή εποχή.**

t-test

Σχολή: $t(178) = 3.565, p = 0.00 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

- 9. Αν μια γυναίκα καλέσει έναν άνδρα στο σπίτι της για καφέ μετά από μια βραδινή έξοδο αυτό σημαίνει ότι θέλει να κάνει σεξ.**

t-test

Φύλο: $t(178) = 2.839, p = 0.005 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών,

- 13. Οι περισσότερες γυναίκες προτιμούν να τις επαινούν για την εμφάνισή τους παρά για την εξυπνάδα τους.**

t-test

Φύλο: $t(178) = 3.364, p = 0.001 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών,

- 15. Στις γυναίκες αρέσει να το παίζουν σεμνές. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν θέλουν σεξ.**

t-test

Σχολή: $t(178) = 177.401$, $p = 0.001 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών,

One way ANOVA

Έτος: $F(5,174) = 3.248$, $p = 0.008 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των διάφορων ετών φοίτησης

16. Πολλές γυναίκες τείνουν να μεγαλοποιούν το πρόβλημα της ανδρικής βίας.

t-test

Σχολή: $t(177) = 2.901$, $p = 0.004 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

23. Η συζήτηση για τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο δουλειάς έχει φέρει κυρίως ως αποτέλεσμα πολλές άκακες συμπεριφορές να παρερμηνεύονται ως παρενόχληση.

t-test

Φύλο: $t(177) = 2.694$, $p = 0.008 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών.

t-test

Σχολή: $t(176,985) = 3.780$, $p = 0.00 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών

One way ANOVA

Έτος: $F(5,173) = 3.007$, $p = 0.013 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των διάφορων ετών φοίτησης.

26. Το αλκοόλ είναι συνήθως ο ένοχος όταν ένας άνδρας βιάζει μια γυναίκα.

t-test

Σχολή: $t(178) = 2.008$, $p = 0.046 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των δύο σχολών.

30. Στη σημερινή εποχή, οι άνδρες που πραγματικά επιτίθενται σεξουαλικά σε γυναίκες τιμωρούνται δίκαια.

t-test

Φύλο: $t(177) = 2.844$, $p = 0.005 < 0.05 \rightarrow$ Στατιστικώς σημαντική διαφορά στις απαντήσεις αντρών-γυναικών.

Κεφάλαιο 6^ο:

Συζήτηση- Συμπεράσματα

Σκοπός της έρευνας που έλαβε χώρα, ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο οι φοιτητές/τριες της Ιατρικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, οι οποίοι πολύ πιθανόν στο μέλλον να πρέπει να υποστηρίξουν και να βοηθήσουν θύματα σεξουαλικής επίθεσης, αποδέχονται ή όχι, και σε τι βαθμό, τους μύθους της σεξουαλικής επιθετικότητας.

Από την ανάλυση των απαντήσεων φάνηκε πώς δεν τηρείται μια ενιαία στάση απέναντι και στις 30 προτάσεις του ερωτηματολογίου. Αντιθέτως οι ερωτώμενοι, με άλλες από αυτές συμφωνούν (10), με άλλες διαφωνούν (14) και σε κάποιες τηρούν ουδέτερη στάση (6). Μάλιστα, το γεγονός ότι συμφωνούν με 10 από αυτές φανερώνει πώς η νέα γενιά επιστημόνων, τουλάχιστον των δύο κλάδων που μελετήθηκαν, δεν έχουν αποβάλλει σε ικανοποιητικό βαθμό τους μύθους γύρω από τη σεξουαλική επιθετικότητα.

Χρήσιμα συμπεράσματα προέκυψαν και αναφορικά με την επίδραση των δημογραφικών χαρακτηριστικών. Συγκεκριμένα, σε 9 από τις 30 προτάσεις υπάρχει διαφορετική προσέγγιση μεταξύ των φοιτητών/τριών της Ιατρικής και της Ψυχολογίας, με τους φοιτητές/τριες της Ιατρικής να παρουσιάζουν υψηλότερο βαθμό συμφωνίας με αυτές. Επιπλέον, διαφορετική προσέγγιση μεταξύ αντρών και γυναικών εμφανίστηκε και σε 8 από τα 30 ερωτήματα. Και στις 8, οι άντρες φοιτητές παρουσίασαν υψηλότερο βαθμό συμφωνίας από τις γυναίκες. Αυτό δικαιολογείται ως ένα βαθμό από το γεγονός, ότι σύμφωνα με τους Lonsway και Fitzgerald, οι παραπάνω μύθοι αξιοποιούνται σε κάποιες περιπτώσεις για να δικαιολογήσουν την ανδρική σεξουαλική ορμή ενάντια στις γυναίκες. Σε μικρότερο βαθμό φαίνεται να επιδρούν τα έτη σπουδών που έχουν συμπληρώσει οι φοιτητές/τριες, με 6 από τα 30 ερωτήματα να έχουν λάβει διαφορετικές απαντήσεις από τους ερωτώμενους διαφορετικών ετών φοίτησης.

Αναλυτικότερα από τα τεστ προέκυψαν τα ακόλουθα ευρήματα: Με την πρόταση "Στην ερωτική επαφή οι γυναίκες περιμένουν οι άνδρες να παίρνουν την πρωτοβουλία" συμφωνούν περισσότερο (σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό) οι τριτοετείς άντρες-φοιτητές της Ιατρικής σχολής.

Με την πρόταση "Από τη στιγμή που ένας άνδρας και μια γυναίκα έχουν αρχίσει τα χάρδια και τα φιλιάρια οι δισταγμοί της γυναίκας για το σεξ αυτόματα θα εξαφανιστούν" συμφωνούν περισσότερο οι τριτοετείς άντρες-φοιτητές.

Με την πρόταση "Πολλές γυναίκες παραπονιούνται έντονα για σεξουαλικές παραβιάσεις χωρίς κανένα πραγματικό λόγο μόνο και μόνο για να φανούν χειραφετημένες" συμφωνούν περισσότερο οι άντρες-φοιτητές της Ιατρικής.

Με την πρόταση "Για να πάρουν την επιμέλεια των παιδιών τους οι γυναίκες συχνά κατηγορούν ψευδώς τον πρώην σύζυγο τους για τάσεις σεξουαλικής βίας" συμφωνούν περισσότερο οι άντρες φοιτητές του τμήματος της Ιατρικής που φοιτούν σε μεγαλύτερο του 4ου έτους.

Με την πρόταση "Είναι ισχυρή βιολογική ανάγκη για τους άνδρες να εκτονώσουν τη σεξουαλική ένταση πότε-πότε" συμφωνούν περισσότερο οι πρωτοετείς και τριτοετείς φοιτητές του τμήματος Ιατρικής .

Οι φοιτητές της Ιατρικής συμφωνούν περισσότερο με την πρόταση "Μετά από ένα βιασμό οι γυναίκες λαμβάνουν πολλή υποστήριξη στη σημερινή εποχή".

Οι άντρες-φοιτητές συμφωνούν περισσότερο με την πρόταση "Αν μια γυναίκα καλέσει έναν άνδρα στο σπίτι της για καφέ μετά από μια βραδινή έξοδο αυτό σημαίνει ότι θέλει να κάνει σεξ".

Ακόμη, οι άντρες-φοιτητές συμφωνούν περισσότερο από τις γυναίκες και με την πρόταση "Οι περισσότερες γυναίκες προτιμούν να τις επαινούν για την εμφάνισή τους παρά για την εξυπνάδα τους".

Με την πρόταση "Στις γυναίκες αρέσει να το παίζουν σεμνές. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν θέλουν σεξ." συμφωνούν περισσότερο οι πρωτοετείς και τριτοετείς φοιτητές της Ιατρικής.

Ακόμη, οι φοιτητές της Ιατρικής φαίνεται πώς συμφωνούν περισσότερο με την πρόταση "Πολλές γυναίκες τείνουν να μεγαλοποιούν το πρόβλημα της ανδρικής βίας".

Με την πρόταση "Η συζήτηση για τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο δουλειάς έχει φέρει κυρίως ως αποτέλεσμα πολλές άκακες συμπεριφορές να παρερμηνεύονται ως παρενόχληση" συμφωνούν περισσότερο οι άντρες-φοιτητές της Ιατρικής σχολής. Από την άλλη πλευρά, λιγότερο σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό, φαίνεται πώς συμφωνούν οι δευτεροετείς φοιτητές .

Με την πρόταση "Πολλές γυναίκες τείνουν να παρερμηνεύουν μια καλοπροαίρετη χειρονομία ως σεξουαλική επίθεση" συμφωνούν περισσότερο οι φοιτητές της Ιατρικής σχολής.

Τέλος, με την πρόταση "Στη σημερινή εποχή, οι άνδρες που πραγματικά επιτίθενται σεξουαλικά σε γυναίκες τιμωρούνται δίκαια", συμφωνούν περισσότερο οι άντρες από ότι οι γυναίκες του πληθυσμού.

Η ύπαρξη πολυάριθμων περιστατικών σεξουαλικής βίας είναι αδιαμφισβήτητη, τόσο σε αναπτυσσόμενες, όσο και σε αναπτυγμένες χώρες. Ο λόγος που τα θύματα συνεχίζουν να δέχονται αυτήν την επιθετικότητα είναι είτε επειδή έχουν απειληθεί από τους θύτες, είτε επειδή η ίδια η κοινωνία δεν τις βοηθάει με κάποιον τρόπο να σωθούν είτε γιατί αν και υποφέρουν οι ίδιες, λόγω της ελλιπούς παιδείας τους πιστεύουν πως αυτή είναι η πραγματικότητα και αυτός θα είναι ο τρόπος ζωής τους. Τέλος, διαπιστώθηκε πως υπάρχουν κάποιοι μύθοι οι οποίοι έχουν άμεση σχέση με τη σεξουαλική επιθετικότητα και αφορούν στο φύλο, στην σεξουαλική προτίμηση, εξωτερική εμφάνιση, στερεότυπα, κοινωνικές απόψεις και στάσεις ζωής.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αδαμάκη, Ν. (2001). *Εγχειρίδιο για τις κακοποιημένες γυναίκες*, Αθήνα: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).
- Άντμαν, Μ-Ε., (1990). *Βία και πονηριά*, Αθήνα: Καστανιώτη.
- Αρσέλ, Λ., (2011), *Δεν ανεχόμαστε τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας*, Αθήνα: ΑΝΑΓΡΑΜΜΑ.
- Αρτινοπούλου, Β., Φαρσεδάκης, Ι., (2003). *Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα*, Αθήνα: ΚΕΘΙ.
- Βουϊδάσκη, Β. (1987). *Η επιθετικότητα σαν κοινωνικό πρόβλημα στην οικογένεια και το σχολείο* : (συμβολή στην κοινωνιολογία της παιδείας). 2η εκδ. Αθήνα : Γρηγόρης.
- Γαλανός, Γ. (1977). *Το τέλος της κοινωνιολογίας του σεξ και η ψυχοπαθολογία της κοινωνικής ζωής* : Μάρξ, Φρόντ, Ράιχ, Μαρκούζε, Αθήνα : Μπουκουμάνης.
- Γιωτάκος, Ο. (2004). *Σεξουαλική επιθετικότητα και Παραφιλίες*. Αθήνα: ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις ΜΕΠΕ.
- Γιωτάκος, Ο., Τσιλιάκου, Μ. (2008). *Βιασμός*, Αθήνα: Αρχιπέλαγος.
- Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (1993). *Πώς να καταπολεμήσεις τις σεξουαλικές παρενοχλήσεις στους χώρους εργασίας*, Βρυξέλλες, Επίσημες Εκδόσεις των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- Ζαϊμάκης, Ι., (2002). *Κοινωνική Εργασία και Τοπικές Κοινωνίες*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Κακλαμανάκη, Ρ., (2007) *Η γυναίκα χτες και σήμερα* : ισονομία, ισότητα, αλλά και διαφορετικότητα, Αθήνα : Κέδρος.
- Καλλινικάκη, Θ., (1998). *Κοινωνική Εργασία*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλλινικάκη, Θ., (2011). *Εισαγωγή στη Θεωρία και την Πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μιμής, Δ., (1983). *Κοινωνική ψυχολογία* : θεωρητική και εφαρμοσμένη, Αθήνα : Δάνιας.

- Παπακωνσταντής, Γ., (2001). *Στοιχεία εγκληματολογίας & αντεγκληματικής πολιτικής*, Αθήνα, Κομοτηνή : Σάκκουλας.
- Τσιγκρής, Α. (1996). *Βιασμός: Το Αθέατο Έγκλημα*, Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλα.
- Τσιγκρής, Α. (2000). *Τα σεξουαλικά εγκλήματα: Εγκληματολογικές προσεγγίσεις της σεξουαλικής βίας*, Αθήνα: εκδ. Σάκκουλα.
- Χατζηφωτίου, Σ. (2005). *Ενδοοικογενειακή Βία Κατά των Γυναικών και Παιδιών*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

Διαδικτυακή Βιβλιογραφία

- Γιωτάκος Ο., Πρεκατέ Β., (2006). *Σεξουαλική κακοποίηση, Μυστικό όχι πια*, <http://obrela.gr/wp-content/uploads/2006/01/Et-Book-Mystiko-Oxi-Pia.pdf> , (πρόσβαση: 26 Δεκεμβρίου 2015)
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως, της Ελληνικής Δημοκρατίας, (2006) <http://www.isotita.gr/var/uploads/NOMOTHEsia/VIOLENCE/N%20%203500-2006.pdf>, (πρόσβαση:14 Δεκεμβρίου 2015)
- Πετρουλάκη, Κ., Τσιριγιώτη, Α., Κουβέλη, Ε., & Σωτηρίου, Π., (2013). *Οδηγός «Απόδρασης» από μία Βίαιη Σχέση*, Αθήνα: Σοκόλη-Κουλεδάκη, www.antiviolence-net.eu , (πρόσβαση 12 Δεκεμβρίου 2015)
- Συνήγορος του πολίτη- Ανεξάρτητη αρχή (Νομοθεσία) <http://www.synigoros.gr/?i=isotita-ton-fylon.el.ifnomos> (πρόσβαση 4 Ιανουαρίου 2016)
- Τζίκας, Κ., (2014). *Τί ορίζει ο νόμος για τη παιδική σεξουαλική κακοποίηση*, <http://singleparent.gr/enimerosi/nomika-themata/ti-orizei-o-nomos-gia-ti-paidiki-sexualiki-kakopoiisi/>(πρόσβαση:12 Ιανουαρίου 2016)
- FRA – Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: πανευρωπαϊκή έρευνα*, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_el.pdf ,(πρόσβαση: 4 Ιανουαρίου 2016)

- Κακοποίηση γυναικών: Τι προστασία δίνει ο νόμος http://www.news.gr/gynaika/paidioikogeneia/article/161894/kakopoihs_h-gynaikon-ti-prostasia-dinei-o-nomos.html, (πρόσβαση: 26 Ιανουαρίου 2016)

Ξένη Βιβλιογραφία

- Anteghini, M., et al (2001). *Health risk behaviors and associated risk and protective factors among Brazilian adolescents in Santos, Brazil*: Journal of Adolescent Health, 28:295–302.
- Ayalew, T., Berhane, Y., (2000). *Child prostitution: magnitude and related problems*, Ethiopian Medical Journal, 38:153–163.
- Campbell, JC, Soeken, KL., (1999). *Forced sex and intimate partner violence: effects on women's risk and women's health*. Violence Against Women, 5:1017–1035.
- Church, S., et al. (2001). *Violence by clients towards female prostitutes in different work settings: questionnaire survey*. British Medical Journal: 322:524–525.
- Creamer, M., Burgess, P., McFarlane, AC., (2001). *Post-traumatic stress disorder: findings from the Australian National Survey of Mental Health and Well-being*, Psychological Medicine, 31:1237–1247.
- Flood, M., (2001) *Men's collective anti-violence activism and the struggle for gender justice*. Development, 44:42–47.
- Gerger, H., Kley, H., Bohner, G., and Siebler, F., (2000). *The Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale: Development and Validation in German and English*, 5:1–3.
- Jewkes, R. (2002). *Intimate partner violence: causes and prevention*. Lancet, 359:1423–1429.
- Jewkes, R., et al. (2001). *Relationship dynamics and adolescent pregnancy in South Africa*, Social Science and Medicine, 5:733–744.

- Hadidi, M., Kulwicki, A., Jahshan, H.,(2001). *A review of 16 cases of honour killings in Jordan in 1995*, International Journal of Legal Medicine, 114:357–359.
- Ilkkaracan, P., et al. (1998) *Exploring the context of women's sexuality in Eastern Turkey*, Reproductive Health Matters, 6:66–75.
- Malamuth, NM., Addison, T., Koss, MP., (2000). *Pornography and sexual aggression: are there reliable effects and how can we understand them?* Annual Review of Sex Research, 11:26–91. 125.
- Martin, SL., et al. (1999). *Sexual behavior and reproductive health outcomes: associations with wife abuse in India*, Journal of the American Medical Association, 282:1967–1972.
- Nhundu, TJ., Shumba, A., (2001). *The nature and frequency of reported cases of teacher perpetrated child sexual abuse in rural primary schools in Zimbabwe*. Child Abuse & Neglect, 25:1517–1534.
- Olsson, A., et al. (2000). *Sexual abuse during childhood and adolescence among Nicaraguan men and women: a population-based survey*, Child Abuse & Neglect, 24:1579–1589.
- Risberg, G., Lundgren, E., Westman, G., (1999). *Prevalence of sexualized violence among women: a population based study in a primary healthcare district*, Scandinavian Journal of Public Health, 27:247–253.
- Rwenge, M., (2000). *Sexual risk behaviors among young people in Bamenda, Cameroon: International Family Planning Perspectives*, 26:118–123.
- Shaikh, MA., (2000). *Sexual harassment in medical profession: perspectives from Pakistan*, Journal of the Pakistan Medical Association, 50:130–131.
- Watts, C., Zimmerman, C., (2002). *Violence against women: global scope and magnitude*, Lancet, 359:1232–1237.
- Weiss, P., Zverina, J., (1999). *Experiences with sexual aggression within the general population in the Czech Republic*, Archives of Sexual Behavior, 28:265–269.

- Wiebe, ER., et al. (2000). *Offering HIV prophylaxis to people who have been sexually assaulted: 16 months experience in a sexual assault service*. Canadian Medical Association Journal, 162: 641–645.
- Wingood, G., DiClemente, R., Raj, A., (2000). *Adverse consequences of intimate partner abuse among women in non-urban domestic violence shelters*, American Journal of Preventive Medicine, 19:270–275.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο:

**Αποδοχή των σύγχρονων μύθων για την σεξουαλική επιθετικότητα:
Απόψεις φοιτητών\τριων Ιατρικής και Ψυχολογίας Πανεπιστημίου
Κρήτης.**

A: Παρακαλούμε, συμπληρώστε τα πεδία 1,2 με ένα X. Στο πεδίο 3,4 συμπληρώστε ολογράφως τη σχολή και το έτος φοίτησής σας:

- 1.Φύλο: Άνδρας
Γυναίκα
- 2.Ηλικία: 18 – 20
20 – 22
22 - άνω
- 3.Σχολή: Ιατρικής
Ψυχολογίας
- 4.Έτος φοίτησης:

B: Παρακαλούμε δηλώστε το βαθμό στον οποίο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Στην ερωτική επαφή οι γυναίκες περιμένουν οι άνδρες να παίρνουν την πρωτοβουλία.	1	2	3	4	5	6	7
2. Από τη στιγμή που ένας άνδρας και μια γυναίκα έχουν αρχίσει τα χάρδια και τα φιλά, οι δισταγμοί της γυναίκας για το σεξ αυτόματα θα εξαφανιστούν.	1	2	3	4	5	6	7
3. Πολλές γυναίκες παραπονούνται έντονα για σεξουαλικές «παραβιάσεις» χωρίς κανένα πραγματικό λόγο, μόνο και μόνο για να φανούν χειραφετημένες.	1	2	3	4	5	6	7
4. Για να πάρουν την επιμέλεια των παιδιών τους, οι γυναίκες συχνά κατηγορούν ψευδώς τον πρώην σύζυγό τους για τάσεις σεξουαλικής βίας.	1	2	3	4	5	6	7
5. Η ερμηνευτική άκακων χειρονομιών ως «σεξουαλική παρενόχληση» είναι ένα δημοφιλές όπλο στην μάχη μεταξύ των δύο φύλων.	1	2	3	4	5	6	7

6. Είναι ισχυρή βιολογική ανάγκη για τους άνδρες να εκτονώνουν τη σεξουαλική ένταση πότε – πότε.	1	2	3	4	5	6	7
7. Μετά από ένα βιασμό, οι γυναίκες λαμβάνουν πολλή υποστήριξη στη σημερινή εποχή.	1	2	3	4	5	6	7
8. Στη σημερινή εποχή, ένα μεγάλο ποσοστό των βιασμών προκαλείται εν μέρει από την προβολή της σεξουαλικότητας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης επειδή αυτό το γεγονός ανεβάζει τη σεξουαλική ορμή των δυνητικών δραστών.	1	2	3	4	5	6	7
9. Αν μια γυναίκα καλέσει έναν άνδρα στο σπίτι της για καφέ μετά από μια βραδινή έξοδο αυτό σημαίνει ότι θέλει να κάνει σεξ.	1	2	3	4	5	6	7
10. Με την προϋπόθεση ότι δεν ξεφεύγουν, τα υπαινικτικά σχόλια και υπονοούμενα απλά λένε σε μια γυναίκα ότι είναι ελκυστική.	1	2	3	4	5	6	7
11. Όποια γυναίκα είναι τόσο απρόσεκτη ώστε να περπατάει σε «σκοτεινά σοκάκια» τη νύχτα φταίει εν μέρει αν βιαστεί.	1	2	3	4	5	6	7
12. Όταν μια γυναίκα αρχίζει μια σχέση με έναν άνδρα, πρέπει να έχει επίγνωση ότι ο άνδρας θα διεκδικήσει το δικαίωμά του να κάνει σεξ.	1	2	3	4	5	6	7
13. Οι περισσότερες γυναίκες προτιμούν να τις επαινούν για την εμφάνισή τους παρά για την εξυπνάδα τους.	1	2	3	4	5	6	7
14. Επειδή η σαγήνη που ασκεί το σεξ είναι δυσανάλογα μεγάλη, η ευαισθησία της κοινωνίας μας σε εγκλήματα αυτού του τύπου είναι επίσης δυσανάλογη.	1	2	3	4	5	6	7
15. Στις γυναίκες αρέσει να το παίζουν σεμνές. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν θέλουν σεξ.	1	2	3	4	5	6	7
16. Πολλές γυναίκες τείνουν να μεγαλοποιούν το πρόβλημα της ανδρικής βίας.	1	2	3	4	5	6	7
17. Όταν ένας άνδρας παροτρύνει τη σύντροφό του να κάνουν σεξ, αυτό δεν μπορεί να αποκληθεί βιασμός.	1	2	3	4	5	6	7
18. Όταν μια αδέσμευτη γυναίκα προσκαλεί έναν αδέσμευτο άνδρα στο διαμέρισμά της, στέλνει σήματα ότι δεν είναι αντίθετη στο να κάνει σεξ.	1	2	3	4	5	6	7
19. Όταν οι πολιτικοί ασχολούνται με το θέμα του βιασμού, το κάνουν κυρίως επειδή αυτό το θέμα είναι πιθανό να προκαλέσει την προσοχή των μέσων ενημέρωσης.	1	2	3	4	5	6	7
20. Όταν ορίζεται ο «συζυγικός βιασμός», δεν υπάρχει ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ φυσιολογικής συζυγικής συνουσίας και βιασμού.	1	2	3	4	5	6	7
21. Η σεξουαλικότητα του άνδρα λειτουργεί σαν καζάνι που βράζει – όταν η πίεση γίνεται υπερβολικά υψηλή, πρέπει να «ξεθυμάνει».	1	2	3	4	5	6	7
22. Οι γυναίκες συχνά κατηγορούν τους συζύγους τους για συζυγικό βιασμό, μόνο και μόνο ως αντίποινα για μια αποτυχημένη σχέση.	1	2	3	4	5	6	7

23. Η συζήτηση για τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο δουλειάς έχει φέρει κυρίως ως αποτέλεσμα πολλές άκακες συμπεριφορές να παρερμηνεύονται ως παρενόχληση.	1	2	3	4	5	6	7
24. Σε περιπτώσεις «ρομαντικών ραντεβού» η γενική προσδοκία είναι ότι η γυναίκα «βάζει φρένο» και ο άνδρας «προχωράει αποφασιστικά».	1	2	3	4	5	6	7
25. Αν και τα θύματα ένοπλης ληστείας έχουν το φόβο για τη ζωή τους, εισπράττουν πολύ λιγότερη ψυχολογική υποστήριξη απ' ό,τι τα θύματα βιασμού.	1	2	3	4	5	6	7
26. Το αλκοόλ είναι συνήθως ο ένοχος όταν ένας άνδρας βιάζει μια γυναίκα.	1	2	3	4	5	6	7
27. Πολλές γυναίκες τείνουν να παρερμηνεύουν μια καλοπροαίρετη χειρονομία ως «σεξουαλική επίθεση».	1	2	3	4	5	6	7
28. Στη σημερινή εποχή, τα θύματα σεξουαλικής βίας λαμβάνουν αρκετή βοήθεια με τη μορφή καταφυγίων γυναικών, προσφορών θεραπείας και ομάδων υποστήριξης.	1	2	3	4	5	6	7
29. Αντί να ανησυχεί για τα υποτιθέμενα θύματα σεξουαλικής βίας, η κοινωνία θα έπρεπε να φροντίζει πιο επείγοντα προβλήματα, όπως η περιβαλλοντική καταστροφή.	1	2	3	4	5	6	7
30. Στη σημερινή εποχή, οι άνδρες που πραγματικά επιτίθενται σεξουαλικά σε γυναίκες τιμωρούνται δίκαια.	1	2	3	4	5	6	7